

VAJDAKAI REF. É.
Jel: 2:10.
LELKÉSZI HIVATAL

AZ ALSÓZEMPLÉNI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1927. ÉVI MÁRCIUS HÓ 23-ÁN, SÁTORALJAÚJHELYBEN
TARTOTT GYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE :

JANKA PÉTER

EGYHÁZMEGYEI LELKÉSZI FŐJEGYZŐ.

SÁROSPATAK.

NYOMATOTT A REF. FŐISKOLAI KÖNYVNYOMDÁBAN

1927.

AZ ALSÓZEMPLÉNI REF EGYHÁZMEGYE 1927. ÉVI
MÁRCIUS HÓ 23-ÁN, SÁTORALJAÚJHELYBEN TARTOTT
GYŰLÉSÉNEK

JEGYZÖKÖNYVE.

Jelen voltak:

Kiss Ernő
esperes

Meczner Béla
gondnok

elnöklete alatt:

Forgács Gyula
Horváth János
Janka Károly
Kun Zoltán
Marton János
Máthé Gyula
Sütő Kálmán
papi

Dr. Asztalos Kálmán
Bernáth Aladár
Dr. Besseney Zénó
Hodossy Béla
Dr. Kiss Sándor
Dr. Meczner Tibor
Sebeő Gyula
világi

tanácsbírák ;

Janka Péter
Éles István
Hegedűs László
papi

Asztalos Gyula
Hubay Kálmán
világi

jegyzők.

Gecse Lajos e. megyei pénztárnok, Pataky Sándor tan-
ügyi biz.-i lelkészi elnök, vitéz Nyitray Károly, Szathmáry
Ferenc, Szily József, Tóth István tanító képviselők.

BacsKay Károly, Batta János, Bernáth István, Buttykay
István, Farkas Lajos, Dr. Fülep Gusztáv, Györy Kálmán,
Halmy Miklós, Horváth István, Igaz József, Kertész István,

Kiss Miklós, Kovács László, Kiss Pál, Körössy György, Molnár Ferenc, Molnár László, Móricz István, G. Nagy Béla, Pungur Béla, Sáfár István, Szabó Andor, Szöllőssy József, Takács Béla, Tantó János, Verebélyi Barna, Verebélyi Dezső, Veress Imre, Tólos Áron és Zsiros József, rendes lelkészek; Gaál László, hitoktató, Major Gyula h. lelkész, Szilva István s.-lelkész; a csobaji egyház képviselőjében: Dr. báji Patay György főgondnok; a cigándi egyház képviselőjében: Oláh András és Bodnár Sándor gondnokok; a prügai egyház képviselőjében: Boros István gondnok; a tokaji egyház képviselőjében: Gél György és Popcsák György gondnokok; az ondi egyház képviselőjében: Pócs Sámuel gondnok, Rácz Endre tanító; a sárospataki egyház képviselőjében: Csontos József és Tóthbegyi János presbiterek; a tarcali egyház képviselőjében: Károlyi János és Molnár Ferenc presbiterek.

A tiszáninneri egyházkerület képviselőjében: Dókus Ernő főgondnok; az alsóborsodi egyházmegye képviselőjében: Farkas István esperes, Zsóry Lajos világi tanácsbíró; az abaúji egyházmegye képviselőjében: Cziáky Endre esperes és Szepessy Zoltán világi főjegyző; a felsőborsodi egyházmegye képviselőjében: Zsóry György e.-megyei gondnok; a gömör-tornai egyházmegye képviselőjében: Juhász László esperes és báró Balassa Ragályi Ferenc e.-megyei gondnok; a sárospataki főiskola képviselőjében: Csontos József közigazgató és Szabó Zoltán h. theol. tanár; a sátoraljaújhelyi izr. hitközség képviselőjében: Dr. Reichart Salamon hitközségi elnök.

Széll József Zemplénavárm. főispánja, Dr. Lehoczky Sándor törvényszéki elnök, Zboray Károly pénzügyigazgató, Kolumbán Lajos kir. tanfelügyelő, Bajusz József árvaszéki elnök, Mizsák József vármegyei főjegyző, Dr. Orbán Kálmán Sátoraljaújhely polgármestere és még számos érdeklődő.

I.

Az Alsózempléni ref. egyházmegye jelen közgyűlése bensőséges, meleg ünnepe volt az egyházmegyének. *Meczner Béla* egyházmegyei gondnok, akit 1887. március 22-én iktatott be az egyházmegye gondnoki állásába, ez évben töltötte be egyházmegyei gondnokságának 40 éves évfordulóját. A gyűlés ünnepi része

a ref. templomban folyt le, melynek boltívei alá a $\frac{1}{2}$ 9 órakor megkonduló harang szava hívogatta az Öröm ünnepre közlről és távolról összesereglettek nagyszámát.

1. Orgona kíséret mellett gyülekező énekül a 229. dicséret 1—2 verseit, fennálló énekül: a Hymnust, fő-énekül a 230. dicséret első részét énekelte az örven-
dező gyülekezet. Majd *Kiss Ernő* esperes jelent meg a szószéken és a következő magas szárnyalású imával emelte az ünneplő lelkeket az égi Kegyelem örök forrásához:

Mindenható Isten! Kegyelmes Édesatyánk!
Milyen szép a Te roppant világodnak ez a parányi része, a föld, amelyen nekünk lakóhelyünket rendelted. Milyen szép most, amikor benne minden éledni kezd, rajta minden örül. Légy áldott Atyánk, hogy a lelkünket úgy alkottad, hogy tud gyönyörködni a Te világod szépségeiben, a csillagos égnek tündöklő seregében és a fénylő nap sugarában.

Ó Atyánk, ha ilyen szép ez a múltó világ, milyen lehet a Te dicsőséges országod, amelyben szeretet és békeesség lakozik, ahol nincs az öröme-
nek hervadása és a szívünkhöz bűn nem ér.

Áldott légy Atyánk, hogy a Te országod építésében is részt adtál nekünk s a mi erőtlen emberfajtánkat méltóvá tetted a Te dicsőséged szolgálatára. Áldott légy mindazokért, akik e szent szolgálatban valaha részt vettek: a szerető szívekért, az áldozatos lelkekért, az imádkozó emberekért.

Áldott légy Atyánk, hogy a Te Anyaszentegyházadnak minden időben rendeltél férfiakat, kik hitök lángolásával, jó cselekedetök példájával, a bizonyágtevés erejével vezették népedet szent országod felé. Nagy a mi szívünknek öröme, hogy a mi egyházmegyénknek a Te országod céljait szolgáló e szerény földi intézménynek is a mi szemünk előtt ajándékozta egy férfiút, kiben dicsekedésünk nagyon. Vedd kedvesen Atyánk, ha róla

szólunk Veled! Nem az embert ünnepeljük itt, hol Téged illet minden magasztalás, hanem azokért az isteni ajándékokért rebegünk hálát, amelyekkel felékesítéd őt: a hosszú életért, a szív jóságáért, a jellem szilárdságáért, az őriző angyalként mellette járó hitvestársért, a Te szent Fiadnak a megcsufoltatásig való követéséért.

Esedezve kérünk, ha szeretted eddig, szeresd ezután is, ha áldottad eddig, áldd meg ezután is, tisztos vénségének napjait tedd derüssé, lelked erejével támogasd, hogy nagy hitének jó cselekedetekkel való példáit láttathassa velünk.

Áldd meg Atyánk a mi Anyaszentegyházunkat és ennek híveit. Áldd meg a mi földi hazánkat, ennek Kormányzóját és polgárait. Éreztesd Atyánk mindnyájunkkal, hogy ahol Te jelen vagy, ott béke, öröm és boldogság lakozik. Ámen.

2. Ima és a Róm. levél XII. részének elolvasása után *esperes*, a saujhelyi egyház vegyes karának szépen előadott alkalmi éneke alatt lejöve a szószékből, az úrasztala mellől a következő szavakkal nyitja meg a gyűlést:

*Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!
Mélyen tisztelt Gyülekezet!*

Az alsózempléni református egyházmegye szokásos tavaszi közgyűlését tartja ezen a napon. Közgyűléseink megszokott formájából azonban magasan kiemeli e mostani alkalmat az, hogy e nap egyházmegyéd életében egy jelentős dátumnak évfordulója. Ugyanis ezelőtt 40 esztendővel egy Anyaszentegyházáért lelkesülő tetterős ifjú esküdött meg arra, hogy egyházmegyénknek hűségese és törvényisztelő világi vezére, gondnoka lesz. Az a bizalom, mely őt e vezető szerepre elhívta, a nálunk szokásos tíz évenkénti tisztújítások során azóta is változatlanul nyilvánult meg iránta, az a férfiú, pedig vállain az évek megsokasodott szá-

mával ugyan, de ugyanazon lelkesülő hűséggel, ugyanazon ifjúi tetteróvel és ugyanolyan szeretettől környezve itt van most is közöttünk, előttünk a Meczner Béla egyházmegyei gondnok személyében.

Úgy gondoltuk, hogy első sorban Istennek tartozunk hálával, amiért őt nekünk adta és megtartotta, ezért kezdtük összejövételünket hálaadással. Úgy gondoltuk, hogy ő nemcsak a mienk, lelke kincseihez másoknak is jussa van, ezért tartjuk e gyűlésünket a nyilvánosság előtt. Úgy gondoltuk, hogy köszönettel tartozunk neki az ő négy évtizedes munkálkodásáért, ezért tettük ünnepéssé e napot.

Tisztelettel üdvözlöm egyházkerületünk Főgondnokát, a dunamelléki egyházkerület képviselőjét, Főispán úr Óméltóságát, a testvér egyházmegyék küldötteit, egyházmegyénk alkotó tagjait s mindazokat, akik megjelenésökkel egyházmegyénket megtisztelni kegyesek voltak s közgyűlésünket ezennel megnyitom.

3. A Tiszáninneri Egyházkerület nevében *Dókus Ernő* egyházkerületi főgondnok üdvözölte elsőnek az ünnepeltet a következő szavakkal:

Méltóságos Egyházmegyei Gondnok Úr!

Szeretett Gondnoktársam!

A tiszáninneri református Egyházkerület nevében és képviselőletében jelentem meg, Méltóságod mai, jubiláris ünnepeltetésén. Fájdalom, ezen képviselőlet nem teljes, mert Elnöktársamat, a Főtiszteletű Püspök úr Ó Méltóságát, legnagyobb sajnálatára, gyengélkedése megakadályozta a részvételben.

Én eljöttem, hogy tanúja és részese legyek azon örömnapi évfordulójának, mellyen negyven év előtt az alsózempléni református Egyházmegye Méltóságodat magának eljegyezte, Gondnokává

megválasztotta. Eljöttem, hogy Egyházkerületünk mélységes háláját tolmácsoljam Méltóságod előtt, azon fáradságot nem ismerő nagy eredményű, alkotásokban gazdag munkálkodásért, melyet Méltóságod, hosszú negyven éven keresztül, önfeláldozással végzett, nemcsak Egyházmegyéje körében, hanem Egyházkerületünk, sőt egész református egyetemes egyházunk érdekében is és eljöttem azért, hogy e megszentelt helyen, együtt imádkozzam az imádkozókkal hálát adva a Mindenhatónak, hogy Méltóságodat nekünk adta, kérve őt, hogy áldja meg Méltóságodat minden áldásával, tartsa meg testi és szellemi ereje teljében, hogy még nagyon-nagyon sokáig lehessen egyik hatalmas oszlopa, dicsekedése, magyar hazánknak, református egyházunknak.

4. *Janka Péter* egyhm.-i főjegyző az egyházmegye egész közönsége és tisztikara nevében a következőkép üdvözölte jubiláns gondnokot:

*Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!
Méltóságos Uram! Szeretett Gondnokunk!*

Egyházmegyénk hagyományos szokása szerint nekem jutott az a kitüntető feladat, hogy Méltóságodat 40. éves gondnoki jubileuma alkalmával üdvözöljem, reám hárult az a kedves kötelesség, hogy e ritka szép évforduló napján tolmácsoljam Méltóságod előtt egyházmegyénk egyetemének ragaszkodó szeretetét, hálás elismerését és az önzetlen munkást méltán illető megbecsülését.

Méltóságos Uram! Az alsózempléni egyhm. tagjai ezen a mai ünnepnapon elfogódott szívüknek meghatottságával, bensőséges szeretetüknek őszinte melegével állanak meg világi vezérük előtt, hogy tisztességtételükben kifejezést adjanak a Gondviselés iránti mélységes hálájuknak, aki nekik Meczner Bélát drága ajándékkul adta.

Jól tudja azt Méltóságod, hogy a református keresztyén élet nem ismeri az emberdicsőítést, még

kevésbé az emberimádást, mert érzi, hogy ezen a világon mindenben és mindenért egyedül Istent illeti meg a dicsőség s mert vallja, hogy minden emberi életben az örök kegyelem Istene akarja magát megdicsőíteni.

Ez azonban nem jelenti azt, hogy mindama jóság, szépség, önzetlenség és nemesség mellett, — mely sokszor az emberek életéből, cselekedeteiből kiárad — közömbösen halad el a mi egyházunk... Nem!... Észreveszi az emberi értékek, lelki szépségek kisugárzó jeleit, megbecsüli azokat és gyönyörködik bennük... De míg a világ és a világ szerinti gondolkozás mindent az ember érdemének tulajdonít és mindenért az embert dicsőíti, a református keresztyén lélek még az emberi életéken és cselekedeteken át ragyogó szépségekért és értékekért is Istent dicsőíti, aki gyarló emberi erő által is megtudja mutatni a maga kegyelmének kimeríthetetlen gazdagságát, újjáteremtő, alkotó hatalmának a csodás jeleit.

Mi tehát e jubileumi ünnepen a nagy Istennek adunk dicsőséget, aki a maga erejét, hatalmát megdicsőítette Méltóságod életében s úgy irányította minden munkáját, úgy formálta életét, hogy ez a kiváltságos tulajdonokkal és képességekkel megáldott élet, a mi ref. anyaszentegyházunk és magyar hazánk javáért, hit és fajtestvérei boldogításáért lobogó oltárrá lett.

Ez a bölcs Gondviselés hívta el Méltóságodat az alsózempléni egyházmegye által 40 évvel ezelőtt szent és felelősséggel teljes szolgálatra, hogy gondnoki székében legyen Isten világtervének végrehajtója, gyönyörúséges terhének hordozója, dicső céljának megvalósítója, előttünk pedig legyen ragyogó példa, akitől tanuljunk mi anyaszentegyházat, hazát szeretni, tanuljunk ezekért hűséggel, lankadást nem ismerő buzgósággal, önzetlen lelkesedéssel dolgozni. Ennek a kegyelemnek az ajándéka Méltóságodban az igaz keresztyén lelkület, a fenkölt puritán gondolkozás, az egyéni szeretetre

méltóság, a bölcs higgadtság, a lekötelező tapintat, melyek mindig meg tudták teremteni a lelkek békéjét, az alkotó munkához szükséges nyugalmat és eredményezték, hogy fáradhatatlan tevékenységű bölcs kormányzása és építő vezérkedése alatt egyházmegyénk a békés alkotás évtizedeit élte át. Ennek a kegyelemnek soha meg nem hálálható adománya az is, hogy még ma is, 76 évvel valain töretlenül, nemes ideáloktól lelkesítve és vezéreltetve szenteli hanyatló életének drága perceit minden téren azoknak az önfeláldozást kívánó szolgálatoknak az elvégzésére, amelyeknek célja: szent Sionunknak megújítása, romba döntött hazánk felépítése, sokat szenvedett magyar népünk boldoggá tétele.

A mai napon azért ez az egyházmegye, amely 40 éven át legközvetlenebb szemlélője volt nemes pályafutásának — az öröm szavával hirdeti és hálás érzések között tesz bizonyosságot arról, hogy a Meczner Béla életében és 4 évtizedes gondnoki működésében a mindent bölcsen intéző Gondviselés megkülönböztetett módon árasztotta el a maga áldó kegyelmét az alsózempléni egyházmegyén.

Méltóságos Uram! Ilyen érzések között áll meg ma a hosszú múlt, a nagy idő önzetlen munkása előtt egyházmegyénk; s midőn változatlan ragaszkodásának, soha el nem múló hálájának parányi kifejezéséül átnyújtja általam Méltóságodnak ezt az örök értékű kincset tartalmazó szerény ajándékot: a könyvek-könyvét, az írások-óriását, hogy a nagy célokért küzdő lelke számára áradjon abból szüntelen erőforrás és átadja ezt az emlékalbumot, mely egyházmegyénk presbitériumai üdvözetének csokorbakötött virága, egyben forró szeretettől áthatott, imádságoktól megszentelt üdvözetét azzal az áldás kívánással kíséri, hogy a Mindenható alkonyodó életének éveit ragyogja be kegyelmének áldó sugaraival és cselekedje, hogy egyházmegyénk még sokáig érezhesse kipróbált, bölcs kormányzásának gazdag áldásait.

5. *Meczner Béla* gondnok az egyházmegye nevében tolmácsolt szeretetteljes üdvözlét, meghatódottan, a benső örömtől érzékenyülten a következő emelkedett hangú beszéddel köszönte meg:

*Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!
Tisztelt Közönség!*

A Nt. egyhm.-i főjegyző úr hozzám intézett szavaira, melyekkel engem 40 éves egyházmegyei működésem alkalmából üdvözölt, alig vagyok képes válaszolni. Hiszen sokkal mélyebben meg vagyok hatva e pillanatban, mintsem szívem belső érzelmeit méltó és kellő szavakba képes volnék kifejezni.

40 esztendő! Bizonyára nagy és hosszú idő egy ember életében. Hogy e mai napon is 40 év múltán bár összetört kedéllyel, — de szellemi tehetségem erejével vagyok képes ma is egyházmegyém világi elnöki székét betölteni, ezt a menynei Gondviselés különös kegyének és ajándékának tekintem.

Ez a 40 éves múlt mint egy édes varázsálom tűnik fel emlékemben. Midőn ezelőtt 40 évvel eskümet az egyházmegye kezeibe letettem, látva és tapasztalva azon bizalmas és rokonszenves fogadást, melyben az egyházmegye részéről részesültem, azon ígéretet tettem, hogy ezen magasztos állásomat magyar ref. egyházunk iránt érzett szeretetemből és tiszteletemből kifolyólag a legnagyobb munkakedvel, kötelességérzettel s ifjúi erőmnek teljes lelkesedésével igyekszem betölteni. Az egyházam iránt érzett szeretetem a munkakedv, a kötelességérzet ma is él szívemben, de a fiatalos erőt és lelkesedést ma már csak a múltak emlékeimben tudom megtalálni.

E mai napon 40 év múltán végigtekintve egyházmegyémen, fájdalmas és szomorú érzület hatja át szívemet. Egy nagy hézagot, kipótolhatatlan űrt látok, egyházmegyém egy tekintélyes része

hiányzik innen, a vesztett háború folytán az antant kegyetlen és igazságtalan ítélete elszakította egyházmegyénktől. E hosszú 40 év alatt négy elnöktársamat temettem el s egyházmegyém régi tagjai közül alig egy pár lelkész és alig egy-két tanító van még életben. És mégis az öröm és remény érzése hatja át e mai napon szívemet, mert látok magam mellett egy fiatal, munkás és kötelességtudó esperest, kivel a legnagyobb egyetértéssel, együttérzéssel vezetjük egyházmegyénket. S látok magam mellett egy fiatal gárdát, akik az örökségképen rájuk maradt nemes missziót a legnagyobb lelkesedéssel és odaadással közmegelegedésre végzik.

Nagytiszteletű Közgyűlés! Kedves Testvéreim! Olyan vagyok én már ma Önök között, mint egy évszázados öreg tölgy, melyet a hosszú idő teljesen megtépázott, ágait, gallyait teljesen letördelte, héját teljesen lehámozta, rozsdás mohhal borította be, — az öreg tölgy mellől a vele egykorú tölgyek lassanként elpusztultak, de a mellé ültetett fiatal csemeték felnőttek, erős tölgyekké fejlődtek s ezek megvédelmézik fagytól, széltől, vihartól és ha jön a tikkasztó nyári hőség, zöld koronájukkal és levelekkel beborítják. Az önök ragaszkodása, az önök segítsége adja nekem az erőt, a munkakedvet hivatalomnak, nemes missziómnak folytatására.

Tisztelt Közönség! A magyarországi ref. egyházak az egyenlőség elvein alapúlnak. Egyházi és világi tisztviselőink teljesen egyenlő jogokat élveznek és gyakorolnak. Azonban hitelveink hirdetése, az egyház tagjainak szellemi gondozása teljesen lelkészeink kezébe van letéve. Sok szomorú és veszélyes napot élt át a múltban a magyar ref. egyház. Voltak idők, midőn minket csak túrt egyháznak tekintettek, hitelveinknek hirdetését, terjesztését teljesen betiltották, szigorúan büntették. Azonban voltak nekünk a múltban olyan predikátoraink, akik a legveszedelmesebb időben sem engedték magukat megfélemlíteni, kik nemes missziójukat

továbbra is a legnagyobb lelkesedéssel teljesítették. Jutalmuk a börtön lón s igen sokan közülök gályarabságban pusztultak el. De az ő véröknek hullása a legszebb virágot termelte s létre hozta a vallásszabadságot, egyházunk erejét és felvirágzását erősítette. Áldott legyen emlékezetük!

Elvitázhatatlan tény, hogy egyházunk fennállása világi híveink áldozatkészségének és munkálkodásának tulajdonítható. Mindíg akadtak főuraink közül többen, kik a legveszedelmesebb időben tekintélyükkel befolyásukkal megmentették egyházunkat a végpusztulástól.

Az 1848-ki nemzeti szabadságharc leveretése után szegény magyarokra a legszomorúbb idők következtek. Következett az erőszak, az abszolutizmus — alkotmányunkat felfüggesztették — a vármegyék hatáskörét — a magyar nemzet ezen lüktető erejét teljesen megsemmisítették — alkotmányos tisztviselőinket fizetett bérencekkel helyettesítették. Ebben a szomorú világban egyházunk jogait megcsorbították, — egyházi gyűléseink belettek tiltva, — a püspöki, gondnoki címeket teljesen törölték.

1860-ik év május 1-ére báró Vay Miklós összehívta a tiszáninneri egyházkerület közgyűlését. Báró Vay Miklós, egyházkerületi főgondnok, aki csaknem félszázadig munkálkodott egyházunk érdekében, osztozott vele jó és balsorsban, tekintélyével s befolyásával védelmezte egyházunkat, ha veszély fenyegette, — bölcs mérsékletével csillapította a kedélyeket, midőn elmúlt a vihar. Nagy tetteinek nagy jutalma lőn. Elnyerte a „legnagyobb magyar kálvinista“ elnevezést. Az 1860 május 1-én tartott egyházkerületi gyűlésen megjelentek a lelkeseken kívül az összes világi urak is. De megjelent ott egy hivatlan vendég is, egy császári biztos, aki az 1859. év szeptember 1-én kiadott császári patens értelmében felszólította a közgyűlés elnökét, hogy a közgyűlést rögtön oszlassa fel. És itt látszott meg világi főuraink ereje és hatalma,

akik megtagadták a császári biztosnak ezen felszólítását s midőn ez azt követelte, hogy adják kezeibe a közgyűlés tagjainak a névsorát, a közgyűlés tagjai ezt is megtagadták s kimondták, hogy a gyűlés jegyzőkönyve úgy is ki lesz nyomatva, azt abból is elolvashatják. A császári biztos azután kénytelen volt a közgyűlés terméből eltávozni.

Amikor egyházunknak ily buzgó, ily egyházas szellemű és tekintélyes tagjai vannak, akik a legnagyobb veszedelemnek is kiteszik magukat érte, annak az egyháznak elpusztulnia nem lehet, annak az egyháznak élnie és virágoznia kell az idők végtelenségeig.

Ez a szegény, sok csapással sújtott magyar haza jelenleg igen szomorú helyzetbe jutott. A hosszú, csaknem 4 évig tartott borzalmas világháború anyagilag nagyon megrontotta az ország lakosait, idegrendszerüket pedig teljesen összerombolta. S végül ezt a szegény magyar nemzetet teljesen megcsonkította a béke s oly kötelezettségeket rótt rá, melyeknek a teljesítése majdnem lehetetlen. Mohács, Világos, Trianon legszomorúbb emlékei ennek a szegény magyar hazának.

De a sorsnak néha különös változatai vannak. Ebben a szomorú időben, midőn hazánk feletti csüggedés és kétségbeesés kezdett erőt venni szívünkön, épen e szomorú időben értük el azt, amely minden magyar embernek a szívébe van beékelve, elértük a független, az önálló Magyarországot. Ma már, midőn hazánk ügyeit a külfölddel szemben önállóan kezeljük, a külföld is kezdi belátni, mily igazságtalan és kegyetlen büntetéssel sújtották ezt a szegény magyar hazát s a magyar kormány erélyes munkálkodása, tevékenysége és rátermettsége előtt tisztelettel hajtják meg zászlójukat.

De hogy a magyar nemzetnek jövő felvirágzása biztosítva legyen és hogy régi fényüket, nagyságukat ismét láthassuk, ennek főfeltétele az ország lakosainak egyetértése és együttérzése, amely-

nek — fájdalom — épen az ellenkezőjét tapasztaljuk.

A vallásfelekezetek békéje jelenleg nagyon szomorú képet mutat, a békés egyetértést nagyon veszélyeztetve látjuk. A magyar ref. egyház a szeretet és a béke jegyében jött létre. Mi egy vallásfelekezettel szemben sem óhajtunk semmiféle előjogokat gyakorolni; nekünk csak egyetlen kívánságunk van, hogy az 1848-iki 20-ik törvénycikk teljes egészében érvényesüljön.

Egyházmegyém lelkészeihez és tanítóihoz e mai napon egy kérést intézek. Az előbbieket arra kérem, oltsák be kiirthatatlanul a gyermekek szívébe a haza iránti szeretetet és lelkesedés szent lángját, hiszen a gyermekek szíve még minden szépre, jóra és nemesre fogékony. Az utóbbiakat pedig arra, hogy midőn egyházunk hitelveinek hirdetése mellett az Istenbe vetett hitet és bizalmat szíveikbe csepegtetik, ezt a jelmondatot tárják szemeik elé: „A haza minden előtt.“

Azzal fejezem be beszédemet, amivel kezdenem kellett volna. Önök ma valóságos ünnepet rendeztek számomra s ezt oly fényes és díszes kerettel látták el, amelyre én érdemesnek nem is tartom magamat és mégis őszintén bevallom, ez a mai nap örömet ébreszt szívemben, mert ebben az irányomban tanusított bizalomnak, rokonszenvnek és szeretetnek a kifejezését találom fel. Fogadják ezért őszinte hálás köszönetemet.

Itt, e szent helyen, egyházunk templomában, arra kérem a mennyei Gondviselést, terjessze ki áldó kezeit a magyar ref. egyházra, szeretett egyházmegyénk- és egyházkerületünkre! Tegye nagygyá és boldoggá ezt a szegény magyar hazát, öntsön reményt és bizalmat a magyar nép szívébe a magyar haza jövője iránt!

*„Kinek hatalma szab törvényeket, határt,
Óh népek Istene, küldj egy reménysugárt!”*

6. Ezután a Dunamelléki Egyházkerület elnökségének a nevében és megbízásából *Forgács Gyula*, sárospataki lelkész a következő üdvözlő szavakat tolmácsolta:

Méltóságos Gondnok Úr!

Messziről, az ország szívéből, lelki atyáimtól nyert s rám nézve igen megtisztelő megbízás folytán kedves kötelességet teljesítek akkor, amikor ez örömnünnepen a Dunamelléki Református Egyházkerület Elnökségének szíves üdvözlését, nagyrabecsülését és jókívánatait tolmácsolom Méltóságodnak egyházmegyei gondnokságának negyven éves évfordulója alkalmából.

Testvéri üdvözlést tolmácsolok. Mert nemcsak tisztáninneri kerületből s nemcsak alsózempléni egyházmegyéből áll a mi magyar református egyházunk. Ez üdvözléssel megbízóim dokumentálni akarják, hogy jóllehet egyházunk kerületekre és megyékre van felosztva közigazgatásilag, de lélekben egy. A léleknek egységéből fakad a testvéri üdvözlés, — fogadja Méltóságod szívesen.

A Dunamelléki Egyházkerület Elnöksége nagyra becsüli Méltóságodat! Nemcsak a hűséges, önfeláldozó munkában eltöltött negyven évre való tekintettel, hanem főképp annak a körülménynek méltánylásával, hogy e negyven év egy része egyházunk történetének ama sivár korszakába esik, amikor a racionalizmus számumja betemette lelki értékeink nagy részét és főképp világi uraink közül sokakat elidegenített szent vallásunktól s gyülekezeteinktől. Méltóságodat azonban az isteni kegyelem megtartotta azok között, akik hívek maradtak hitükhöz, akik nem szégyenelték vallásukat, nem kerülték el a templomot, hanem buzgósággal szolgálták egyházukat.

Végül tolmácsolom megbízóim legszivesebb jókívánatait, hogy tartsa meg sokáig Méltóságodat Kegyelmes Isten testi erőben, lelki elevenségben, hogy lehessen még soká az egyházmegye tapasz-

talt vezére, szelíd alázatos munkása egyetemes egyházunk és édes hazánk javára.

7. Majd *Cziáky Endre* esperes az Abaúji egyhm. nevében így üdvözölte jubiláns gondnokot:

*Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!
Méltóságos Gondnok Úr!*

Az abaúji ref. egyházmegye nevében és képviselőjében jelentünk meg a testvér alsózempléni egyházmegye mai ünnepi közgyűlésén, hogy kifejezzük egyházmegyénk becsülő érzéseit és szeretetét az alsózempléni egyházmegye és annak világi elnöke iránt 40 évi gondnoki munkálkodása alkalmából.

Az emberi élet javai és értékei között a legdrágább és a legbecsesebb a tisztelet és a jó hírnév; mert a földi élet után ezekből táplálkozik a nyomunkba lépő nemzedék emlékezete és mert ezek a forrásai a társadalmi és a közéleti becsülésnek. E kinesekeket és értékeket pedig megszerezni csak egyetlen módon lehet, nemes és tiszta élettel és a közjó lankadatlan és önzéstelen szolgálatával. Az ilyen életű és törekvésű férfiak közül választotta hajdan Róma nemzeti életének vezetésére azokat a férfiakat, akik Rómát a dicsőség magaslatára emelték.

Mi, m. t. Közönség, nem hasonlíthatjuk össze a mi megtépett szegény ref. egyházunkat, a mi megcsonkított egyházkerületeinket és egyházmegyéinket, sőt még a mi feldarabolt s nagy szenvedésekre ítélt magyar hazánkat se ama világhódító hatalommal, mégis elmondhatjuk, hogy ezek erkölcsi erőben nagyobbak és gazdagabbak. Mert Róma, mint a történelem bizonyítja, igen sokszor a szenvedélyek, az érdekek, az uralkodásra vágyó hatalmi csoportosulások nyomása alatt választotta meg a maga vezetőit; ellenben a mi ref. egyházunk, egyházkerületeink, egyházmegyéink szerető szívök sugal-

latát követve hívták el mindig ügyeik vezetésére azokat, akiket leginkább megfelelőnek tartottak és akik mindig a közérdeket, a nép és anyaszent-egyházunk javát s ugyanekkor magyar nemzeti ideálokat igyekeztek mindig szolgálni lankadatlan hűséggel, elfogulatlan igazságérzettel.

Egy ilyen férfiú tiszteletére és megbecsülésére jöttünk mi ide; egy ilyen férfiút köszöntünk Méltóságodban gondnoki működésének 40 éves évfordulóján. Elhoztuk abaúji lelkésztestvéreink és vil. híveink szerető és becsülő érzéseiből megkészített érdemkoszorút és letesszük azt Méltóságod lábaihoz. De hoztunk Abaújnak a földjéből, melynek áldásai és természeti szépségei annyiszor átölelték Méltóságodnak a lelkét és hoztunk a korláti temetőnek Méltóságod kedveseit takaró sírdombjáról egy tavaszi virágot, amelyet azzal az imádságszerű óhaj-tással adunk át Méltóságodnak, hogy teremtsen a gondviselő Isten a most élő ifjú nemzedékből anyaszentegyházunk számára sok olyan buzgó férfiút, mint volt Méltóságod s 40 évi evangyéliumi buzgóságáért engedje megérni Méltóságodnak az isteni kegyelem azt a legfőbb jót, amelyért minden magyar embernek a szíve vágyik és hevül: a magyar nemzeti reménység valóra válását.

8. Az abaúji egyhm. üdvözlete után *Farkas István* alsóborsodi esperes, *Zsóry György* felsőborsodi gondnok és *Zsóry Lajos* világi tanácsbíró kíséretében a következőkben tolmácsolta az alsó- és felsőborsodi egyházmegyék üdvözlétét:

Méltóságos Gondnok Úr!

A Kárpátok ormáról alá futó folyók életét mindig csodálkozva nézem! Mintha mindegyik egy-egy ölelni vágyó kar volna, sóvárgó csókolással sietve fut a búzatermő rónák felé. Valami ilyen szent vágyódás hozott minket is ide ma, alsó- és felsőborsodi egyházmegyénk küldötteit, hogy forró, testvéri öleléssel simuljunk mi is, a sok-sok ün-

neplőkkel együtt Méltóságodhoz e szent emlékekkel áldott örömnépben.

Méltóságos Úram! Egy nagy gondolkozó azt állítja, hogy az emberiség története, tulajdonképpen a nagy emberek története. Való, igaz. Mert, hisz a kicsinyek, a sok-sok embermilliók leélik az életet, aztán várja őket a sírásó. Volt, nincs! De az igazi nagyok, az eszmények hősei, a letörött zászlók fölemelői, időn és elmúláson diadalmaskodva, az örökkévalóság könyvébe írják be nevüket.

Méltóságod is ott fog élni az örökkévalóság e mindig nyitott könyvében, mert a 40 éven keresztül való példás vezérkedésének nem fog ártani a halál sem. És mi, e könnyekre és imádságra készítő ünnepi órán, boldog örvendéssel teszünk bizonyoságot Méltóságod mellett: „Aki így élt, az nem élt hiába“. Bár csak soká nyúlnának még e szép élet áldott útjai. Áldja meg az Isten s védje mind a két kezével.

9. Majd Báró Ragályi-Balassa Ferenc gömör-tornai egyházmegyei gondnok s Juhász László esperes igaz tisztelettel üdvözölték a nap hőseit, a jubiláló vezérférfiút, Meczner Béla gondnok úr óméltóságát, amikor *Juhász László* esperes a következő beszédet tartotta:

Méltóságos Egyházmegyei Gondnok Úr!

A gömör-tornai ref. egyházmegye nevében és képviselőjében jelentünk meg ez ünnepélyes, szép napon Méltóságod előtt, hogy coadjutor curator stallumába való beiktatásának 40 éves fordulója alkalmából határszéli maradék egyházmegyénk részéről is őszinte szívből jövő szerencsekívánatainkat tolmácsoljuk.

Ott a határszélen, a mi erdős, völgyes szép hazánkban eddig is tudatában voltunk annak, hogy Méltóságodnak Isten áldotta, minden szeretetre és tiszteletre méltó egyéniségében milyen nagy és felbecsülhetetlen erkölcsi erőforrás gyönyözik a testvér alsózempléni egyházmegye szá-

mára: de ma, mikor a visszaemlékezés, mint ragyogó villanyos reflektor sugározza be a 40 éves munkának hatalmas távlatokat mutató, tündöklő perspectiváját; úgy érezzük, hogy a hittestvéri solidaritás szent gondolataiban nekünk is kifejezést kell adnunk annak az igazságnak, hogy a mi lelkünket is ugyanazok a tervek, törekvések és magasztos aspiratiók emelik, mint amelyek Méltóságodnak egyházunkért és hazánkért lángoló, ember-szerető, nemes szívét dobogtatják.

Egyházalkotmányunknak törvénykönyve nagy-szerű praecisítással körvonalozta az egyes egyház-megyék lelki imperiumának határkövét, de a különböző tagoknak, a különböző partiumoknak öröme, mint a krisztusi szőlőtökébe óltott többi szőlőgaly-lyaknak virulása, növekedése és gyümölcsözése a többi egyházmegyékre, az egész egyházkerületre, sőt az egész magyarországi reform. egyház egye-temére is kihat és átsugárzik.

Ezen a mai szép ünnepen az alsózempléni egyházmegyének páratlan lelkesedéssel, egytér-téssel és közakarattal nyilvánuló hódoló elismerése azt documentálja, hogy 40 évvel ezelőtt azért emelte vezéri paizsára, mert Méltóságodban találta fel azt a providentialis vezérférfiút, akire az egész közön-ség oly prófétai lélekkel várakozott, aki azóta diadalról-diadalra vezet az egyházmegyét az erény, becsület, hazafiság és örök-élet útján mindig előre!

Az alsózempléni hittestvérekkel együtt mi is boldogan teszünk tanúbizonyságot az Isten kegyel-mének evangéliumáról és tiszta, igaz szívvel kíván-juk, hogy porba omlott szép hazánknek felvirulá-sára, küzdő és tusakodó anyaszentegyházunk diadalára, a Mindenható Isten szent nevének dicső-ségére szolgáló életére adjon a jóságos Isten méltóságos gondnok úrnak erőt, egészséget, áldást, békességet! „Fényt nevére, áldást életére!”

10. A sárospataki főiskola üdvözlétét *Csontos Jó-zsef* igazgató tolmácsolta a következő szavakkal:

Méltóságos Uram!

A sárospataki ref. főiskola nevében mély tisztelettel s őszinte szeretettel üdvözljük abból az alkalomból, hogy ezelőtt 40 évvel foglalta el az alsózempléni ref. egyházmegye gondnoki székét. Tehetjük ezt annyival inkább, mert majdnem ugyanabban az időben a sárospataki ref. főiskola igazgató-tanácsába is beválasztatott, ha az írások nem tévednek, a Teleky Péter helyére. Azóta tényleg negyven év telt el. Hogy mennyi idő ez, én nem tudom hirtelen értékelni. Méltóságod imént mondott szavai adnak erre vonatkozólag tájékoztatást: Hogy már csak hat lelkész él azok közül, akik akkor szolgálatban voltak. Hányadik az esperes, aki most elnöki széket ül, hány dőlt ki azóta mellőle? Hány tanácsbíró távozott el azóta, hány igazgató-tanácsos állott félre, némelyik úgy, hogy most már az emlékezete is alig él? Ez az idő Méltóságodra nézve is nagyon számottevő, mert hiszen voltak benne örömök, sikerek, de voltak benne csalódások, gondok, aggodalmak, nehéz küzdelmek is, szinte a kétségbeesésig menő betegségek és katasztrófális családi szerencsétlenségek. És volt oly korszak is, amidőn kétségbeesés környékezett minden magyar embert. Midőn elvesztette a magyar ember a talajt a lába alól s keserűen kellett szenvedni az újabb és újabb osztorcsapásokat, szégyenítéseket, üldözéseket és szenvedéseket a föld salakjai részéről. Midőn le kellett azzal a lesújtó eredménnyel számolni, hogy a magyarságnak a végórája ütött.

Tehát Méltóságodnak van oka ünnepelni e napon, de sokszorosan van oka azoknak a testületeknek, köztük az alsózempléni ref. egyházmegyének és a sárospataki főiskolának, melyeket az őszinte hála készített az ünneplésre. Hiszen elvégre Méltóságod díszit adott ezeknek a testületeknek. Az alsózempléni ref. egyházmegye és a főiskolai igazgató-tanács, mindenkor egy munkára kész erőt

s abszolút jóakaratot talált Méltóságodban, aki az igazságért, a tisztességért kész volt a harcra is. Midőn azért hálát adunk a Gondviselésnek a hosszú élet adományáért, kérjük a Gondviselést, hogy Méltóságodat, ref. egyházunknak, főiskolánknak és hazánknak hasznára és díszeré még soká éltesse!

11. Az Alsózempléni ref. egyházmegyei tanítóegyesület nevében *vitéz Nyitray Károly* elnök így üdvözölte a jubilánst:

Méltóságos Gondnok Úr!

Az alsózempléni ref. egyházmegye tanítóegyesületének a nevében jöttünk köszönteni Méltóságodat 40 éves gondnoki jubileuma alkalmával, mert szívünk, lelkünk azt sugja, arra készített, hogy nekünk is tisztességet kell tennünk Méltóságodnak.

40 esztendő csak egy perc, csak egy pillanat az idők végtelenségében, de az emberi életben hosszú, nagyon hosszú idő! Mennyi önzetlen munkát, mennyi küzdelmet jelent ez az idő?! Mint az északi fény tovatűnő sejtelmes szépségű tüneményre gondolunk e soha vissza nem térő 40 esztendőre.

Ha Méltóságod maga körül szétnéz, óh be sokan hiányoznak már azok közül, kik 40 esztendővel ezelőtt, mint ifjú, tette, munkára kész férfiút köszöntötték Méltóságodat e tisztelet és szeretet által kiérdemelt szép és méltóságteljes állásba lépése alkalmával! És a jóságos Isten az ő kifürkészhetetlen rendelkezése folytán megengedte érni Méltóságodnak az emberi életben oly ritkán előforduló időpontot. Ezért örvendez az egész egyházmegye, ezért gyűlt össze ünnepelni s az ünneplők sorában ezért van ott a ref. tanítóság is.

Méltóságos Uram! Mi, az alsózempléni ref. tanítók, kik Méltóságodban a megingathatatlan hitű, magyar kálvinista férfiút ismertük meg, ki a maga nagy tudását és bölcs előrelátását hazája és egyháza szolgálatába állította minden alkalmal, csak tisztelni és becsülni tudjuk. Mi, magyar ref.

tanítók, kik az Isten és hazaszeretetet szent eszméjének a szolgálói vagyunk; mi, kik egész életünkben ideálokért dolgozunk, az olyan férfiút, ki az Isten és Haza eszméjét szolgálta egész életén át, ki nemes ideálokat keresett minden időben, mely ideálok keresése az ifjú kor legszebb álma és a férfi kor legkomolyabb foglalkozása, annak mi tanítók a szeretet soha el nem hervadó koszorúját nyújtjuk!

Azt tudjuk, hogy Tokaj szőlőfürtjének az a legédesebb csöppje, amely önmagától csurran; ilyen önmagától kibuggyanó az a tisztelet és szeretet is, amely Méltóságodat 40 éves gondnoki jubileuma alkalmával köszönti azért a munkáért, amely bizonyára örömet szerzett az Istennek és minden jószándékú embernek!

Méltóságos Uram! Fogadja tőlünk, az egyházveteményeskertjének munkásaitól a szeretet és tisztelet egyszerű, de őszinte szavakban való megnyilatkozását. Szívünk teljes melegével kívánjuk, hogy a magyarok Istene áldja meg Méltóságodat hosszú, boldog élettel, hogy munkája gyümölcseként foganjon meg minden áldás, mely felé száll! Isten tartsa, Isten óvja Méltóságodat; éljen sokáig egészségben, békességben, csendes örömeiben s azt az időt, mit a bölcs Isten számára még kimért egyházának és hazájának a szolgálatában tölthesse el! A kegyelmes Isten az ő kifogyhatatlan áldásával koronázza meg életét! Isten áldja, Isten éltesse Méltóságodat!

12. Végül *Dr. Reichart Salamon* a saujhelyi st. quo izraelita hitközség nevében fejezte ki üdvözlését és jókívánatait *Meczner Béla* gondnok úr előtt.

13. Az elhangzott üdvözletekre *Meczner Béla* gondnok válaszában hálás köszönetet mondott mindazoknak, akik megjelenésükkel és szeretetteljes megnyilatkozásaikkal hozzájárultak ahhoz, hogy reá nézve ezt az öröm ünnepet felejtethetlenné tegyék.

14. Gondnok úr válasza után *Kiss Ernő* esperes

bezárta a díszközgyűlést és az ünneplő közönség a 230. dicséret 4 versének eléneklése után kivonult a templomból.

II.

A meleg és bensőséges díszgyűlés végeztével a városháza ténácstermében gyűltek össze újra a közgyűlés alkotó tagjai, hogy a tárgysorozat többi pontjait letárgyalják.

15. *Meczner Béla* gondnok, miután szívélyesen üdvözölte a gyűlés tagjait,

a gyűlést újból megnyitotta s eltávozására után a világi elnöki széket *Sebeő Gyula* világi tanácsbíró foglalta el.

16. Elnökség felhívására lelkészi főjegyző felolvasván a gyűlést alkotó tagok névsorát

a gyűlés megalakul és *Szilágyi Géza* csobajai, *Kósa Szabó Pál* mádi, *Göndöcz István* hernádnémeti lelkészek és *Dr. Csontos József* egyhm.-i jegyző távolmaradását igazolja; az indokaik előzetes bejelentése nélkül elmaradt tagokat, úgymint *Bényey József* berzéki, *Csúry István* zemplénagárdi, *Diószeghy Mihály* alsódobszai, *Tóth Kálmán* tiszakarádi lelkészeket felhívja, hogy elmaradásukat 30 napon belül esperes úrnál elfogadhatólag igazolják, mit ha nem tennének, 4 pengő birság fizetésére köteleztetnek.

17. Tárgyaltatott *Kiss Ernő* esperes, sátoraljaújhegyi lelkész, *Göndöcz István* hernádnémeti, *Takács Béla* sajtóhídvégi, *Zsiros József* ondi, *Bényei József*

berzéki lelkészek lelkészi állásukba való beerősítésük iránti kérelme.

Egyházmegyei közgyűlés *Kiss Ernő* esperes, *sátoraljaújhelyi, Göndöcz István* hernádnémeti, *Takács Béla* sajtóhídvégi, *Zsíros József* ondi, *Bényei József* berzéki lelkészeket lelkészi állásukba beerősíti, s működésükre Isten megszentelő kegyelmét kéri.

18. Tárgyalta'ott: *Bak Sándor* prügyi, *Miskolci Kálmán* tiszaladányi tanítók állásukba való beerősítésük iránti kérelme.

Egyházmegyei közgyűlés *Bak Sándor* prügyi *Miskolci Kálmán* tiszaladányi tanítókat állásukban beerősíti s működésükre Isten áldását kéri.

19. Olvastatott a következő:

Esperesi jelentés az 1926-ik évről.

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!

Valahányszor az Isten alkalmat ad nekem arra, hogy egy esztendő eseményeiről beszámoljak, úgy érzem, hogy a harang szerepét kell betöltenem: A holakat megsiratom, az élőket hívogatom. Ünnepi örömből, ünnepi érzésektől eltöltve jöttünk most ide az istenházából. Szakítsuk ki egy pillanatra magunkat az ünnepi örömből, de ünnepi érzésekkel emlékezzünk halottainkról. Nem lesz ez az emlékezés ünnepi öröm zavarója, olyan sírokhoz zárándokolunk, amelyek felett a fájdalom kegyeletté magasztosul, amelyeknek lakói ugyan nem a próféta keserűségével, de a próféta Istenhez vágyásával hívták az Úr követét: „Elég immár az én életem, mostan Uram immár vedd magadhoz az én lelkemet“.

Nem a mi egyházmegyénkben működött mint rendes lelkész, de itt készült fel s innen indult a munkára és ide tért vissza megpihenni *Kádár János*. Nyugalmazott lelkész volt, de nyugodni nem tudott. Mikor nyugdíjintézetünk mindennapi kenyerét biztosítani nem tudta, fellobbant bene a Timótheusi tűz s fején a tisztos vénség hófehér koronájával segédlelkészi szolgálatot vállalt egyházmegyénkben s olyan mosolygó gyönyörűséggel, olyan újjongó vidámsággal teljesítette azt, mint mikor először borúlt vállaira az édesanyja által varrott palást. Ime, annak a vitás régi papi típusnak egy benső szent komolysággal eltelt képviselője. Most már nyugalomban van. A kesznyéteni temetőben nyugszik csendesen. Nem tudom én, hol olvastam rég porladó pap fejfáján, de mintha a *Kádár János*éra is odaillenék ez a felírat:

*Nyugodjál békében hű szolga — a béred —
Megadja a Gazda reggel, mihelyt kéred!*

Azok közül, akik nekünk munka- és szolgatársaink, *Hodossy Béla* világi és *Janka Károly* papi tanácsbírók veszítették el magas életkort ért édesanyjokat. Legyen az Istenhez tért nagyasszonyok álma csendes, legyen Istennek lelke a gyászoló fiukkal, nekünk édes testvéreinkkel.

Közvetett úton vettem hírét, hogy a gesztelyi parókián is járt a sötét szárnyú angyal s *Kun Zoltán* tanácsbíránk anyósát ragadta magával. A régebbi emberek tudják, hogy néhai *Csillik Balázs* érdemes tanító özvegye s a költői lelkű pap *Gyöngösy Sámuel* leánya volt. Én előltem a virágok anyja volt, akinek a lelke, meg a virágai töltötték be jó illattal a gesztelyi parókiát. Áldott, áldott legyen emlékezete!

De mégis van egy sír, ahová a halottat visszahívni jár özvegy, árva, a sárospataki főiskola, meg a mi egyházmegyénk tanügye. A *Batta István* sírja ez. Rövid ideig tudtuk őt a magunkénak,

mint egyházmegyénk tanügyi bizottságának világi elnökét, de ez a rövid idő elég volt ahhoz, hogy a szívünkhöz nőjön s vele egy darab a szívünkből kiszakadjon. A seb sajog, a vesztes fáj, mikor arra gondolunk, hogy e kivételes tehetséggel és lelki tulajdonságokkal megáldott pedagógust oly korán elvesztettük. Méltó, hogy emlékét jegyzőkönyvünkben megörökítsük.

A holtakat megsiratom, az élőket hivogatom! Visszahivom az élőket az ünnepi örömhöz. Lelkünk, ha másutt rajta a búбай megárad — itt nyugtot találhat. Valóban lelket megnyugtató tény az, hogy mi most gondnokunk működésének 40-ik évfordulóját ünnepeljük. Isten jóságának jeleit láthatjuk abban, hogy egy emberi élet milyen lelki áldásokkal gazdagodhatik az ő Anyaszentegyházának szolgálata által. Isten kegyelmének gazdagságát nyilván szemléljük abban, hogy az idők és emberek változásának e vészes forгатagában élő oszlopot állított közénk, összekötő kapocsul a múlt és jelen között, mint tisztos hordozóját a múlt hagyományainak és megértő szemlélőjét a jelen eseményeinek. Ma már lehet arról beszélni, hogy a háború utáni idők új gondolatokat s új eszközöket hoztak egyházi életünkbe. A régi és az új érintkezése alig történik meg surlódás nélkül, ami pedig tüzet eredményez. Hogy itt a régi és új papi generáció olyan testvéries egyetértésben munkálkodik, abban nagy része van annak, hogy a világi vezér egyénisége a fiatalságban mindig tiszteletet parancsolt a régiek iránt, viszont az idősebbekben bizalmat gerjesztett a nagy erővel előtérbe nyomuló újak iránt. Én ezt a magam tapasztalatai után vallom és hirdetem. Negyven esztendő! Ha elgondolom, hogy én még meg sem születtem, mikor elnöktársam már itt ült az egyházmegye kormányrúdjánál s kor és világnézeti különbség tekintetében egy tenger választhatna el bennünket egymástól és mégis mélységes szeretet és tökeletes egymást megértés irányítja együttes működésün-

ket, ne csodálkozzék rajta senki, ha azt mondom, hogy ez a nap nekem külön is ünnepem!

És most Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés, miután örültünk az örülőkkel és sírtunk a sírókkal, lássunk a magunk dolgai után, tartsunk szemlét a múlt év munkái felett. Az örvendezés és sírás hangulata végig fogja kísérfni szemlénket, felemelő és aggasztó jelenségek változatos képe fog elénk rajzolódni.

Az idei egyházlátogatás az új látogatási jegyzőkönyv kérdései alapján történt. Hogy szerencsés összeállítású-e ez az új jegyzőkönyv, arról majd máskor beszélünk, most csak beszámolok a jegyzőkönyvek adatairól.

Vasárnap délelőtti, délutáni és ünnepi istentisztelet mindenütt tartatik. A köznap reggeli istentiszteletek is megtartatnak és pedig legtöbb helyen bibliamagyarázattal, vagy olvasással. Sok helyen sikerrel vezették be az esteli istentiszteleteket. *Alsódobsza, Báj, Csobaj* jelenti, hogy ezeken a helyeken nem járnak hétköznap, *Zemplénagárdon* is csak nagyhéten és szombat este.

A templomlátogatók arányszáma a legtöbb helyen megfelel a gyülekezet lélekszámának. Egyik-másik helyen a köznap iŧtentiszteletet palást nélkül végzi a lelkész.

Az iskolás gyermekek *Tiszakarádot* és *Pácint* kivéve mindenütt részt vesznek az istentiszteleteken, Pácinban állami iskola van, Tiszakarádon nem tudom mi az oka az elmaradásnak.

Gyermekistentiszteletről *Bodrogolasziból, Karcsáról, Karosról, Legyesbényéről, Pácinból, Sárospatakról, Sátoraljaújhelyből* érkezett jelentés.

Vasárnapi iskola van *Bodrogkeresztúron* a papné, *Bodrogolasziban* a lelkész, *Gesztely, Hernádnémetiben* a papné, *Golopon, Nagyrozvágyon, Pácinban, Sárospatakon, Semjénben, Taktakenézen, Szerencsen, Taktaszadán, Tarcalon, Tolcsván, Újcsanálóson, Vámosújfalun* a lelkész, *Olaszliskán* a tanítónék, *Tokajban* egy diakonissza, *Sátor-*

aljaújhelyben önkéntes leányegyleti tagok vezetése alatt.

Házi istentiszteletek szörványosan tartatnak híveinknél. Ajánlom ezt a Bodroγκöznek, mint a szekták elleni harc egy jelentős eszközét.

Vallásos estélyek *Berzék, Csobaj, Erdőhorváti, Luka* kivételével mindenütt tartattak, *Bájon* karácsony első napján tartott a lelkész egyet, de ezt inkább ne tartotta volna, mert állítólag arról beszélt, hogy Krisztus nem karácsonykor született, ezért aztán bepanaszolták a hívei.

A keresztelés a templomban és a paplakon történik.

Az úrvacsorát évenként hatszor, *Sátoraljaújhelyben* hétszer szolgáltatják ki. Az utóbbi helyen Nagypénteken is.

Úrvacsorával a betegek bármikor, kívánságuk szerint élnek.

A társ- és leányegyházakban a lelkigondozás kifogás alá alig esik, felhivom azonban a figyelmet a tanyai hívek lelkigondozására. Ez egyházunk legfontosabb problémái közé tartozik. Egyik-másik községben az utóbbi időben feltűnően megsaporodott a katolikus lakosság. Csodálkozunk, hogy honnan jöttek. Hát bizony a tanyákról jöttek, ahol apja, anyja még igen soknak református volt.

A konfirmandusokat a lelkészek, 1—2 filiában az előkönyörgők oktatják. A konfirmáció a templomban történik, különböző időkben.

Szekták újabban *Cigándon* és különösen *Ricsén* mutatkoznak, az utóbbi helyen nagyobb erővel.

Vallássérelmet *Tarcalról* jelentenek, mely szerint a református lelkész által még 1919-ben megeskett házасokat a múlt évben újra eskette a plébános. Egészségére kívánjuk a plébános úrnak.

A temetést a lelkészek végzik, de *Tiszakarádon* és *Révleányváron* a tanító is. Révleányvárt még meg tudom érteni, mert az filia, de Tiszakarádtól erre is magyarázatot kérünk.

A reverzálisok körüli eljárás eredményéről

majd a statisztika beszél. Itt azt ajánlom, hogy vegyes felekezeti helyeken gyakran tekintsék meg a lelkészek az állami anyakönyvet és az majd sok mindenre megtanítt.

Feltűnően sok kivándorlóról számol be Révleányvár. Kanada! Kanada!

A kórházi betegek és foglyok lelkigondozásáról Saujhely rendszeresen gondoskodik.

Mint hitelveinkkel ellenkező szokást, néhány helyről jelentik a temetők kivilágítását. Bizonyára van ilyen több is, mint káromkodás, iszákosság stb. Pácinnál el-el járnak a búcsúra. Hát persze, kell néha egy kis ingyen látványosság.

Úgy látszik, hogy a presbitériumok néhol hozzá mernek már nyúlni a fegyelmezéshez is. *Kenézlőről, Lácáról, Kisrosvágyról, Sárospatakról, Taktaharkányról* jelentenek ilyen eseteket. Az eljárás oka többnyire ellenünk adott reverzális, egy esetben a gondnok iránti tiszteletlenség, egy esetben botrányos családi élet.

Vallásos iratok a megszokott traktátusok és naptárok, valamint a Keresztyén Család.

Gyülekezeti lapot *Saujhely* ad ki havonként 300 példányban. Előfizetések elfogadtatnak.

A vasárnapi munkaszünetre nézve néhol a megszokott bizonytalan feleletet adják, ami azt jelenti, hogy nem tartják meg. Itt-ott nagyon helyesen, maga a nép fakadt ki a m. kir. keresztyén kormány múlt nyári emlékezetes szerencsétlen rendelkezése miatt.

Az egyházak anyagi ügyeit részletes pontossággal akkor tudom kimutani, ha a vagyonleltárt egységes elvek szerint mindenütt megújítják.

Hiveink egyházi adója az elmúlt évben rendes és rendkívüli adókban mintegy Kétmilliárd egyszázhetvenhat millió korona volt, ami szintén nem teljes összeg, mert néhol a párbért, egészen indokolatlanul nem tartják egyházi adónak.

Nagyobb összegű iskolaépítési államsegélyben *Sajóhídvég* és *Láca* részesült az elmúlt évben. A

sajóhidvégi díszes új iskola, melynek emeléséhez a hívek is nagy összeggel járultak, a múlt év december havában átadatott rendeltetésének.

Kenézlő és *Luka* templomot épített, az utóbbi lelkészlakását is renoválta.

Taktaharkány önkéntes adományokból templomát renoválta.

Vámosújfalu és *Mezőzombor* harangot szerzett.

A presbitériumok szabályszerűen vannak szervezve, kötelességeiket teljesítik, itt-ott szépen bekapcsolódnak az egyházépítő munkába, a belmissió terén is hűséges segítő társai a lelkészeknek. Vannak olyan gyülekezetek, amelyek a presbiterek között körzetekre vannak felosztva, a hívek életének figyelemmel kísérése céljából. Csak *Berecki* jelenti, hogy neki a presbiterek nem segítenek. *Szerencs* pedig kéri, hogy *Pásztor István* ez állásától fosztassék meg, mert presbiteri kötelességét nem teljesíti. A presbitériumnak bizonyára oka van a panaszra, utasítást kérek a fegyelmi eljárás megindítására.

Az egyházi könyvtárak, irattárak rendben vannak, jegyzőkönyvek, anyakönyvek vezetettek, keresztelési és úrvacsorai edények, abroszok kegyeletesen gondoztatnak.

Az egyházi épületek javításra várnak *Hernádkakon*, *Sárospatakon*. *Makkoshotykán* a templom hatóságilag bezáratott rozzant volta miatt. Csak félve, sűgva jelentem, hogy a berecki parókia udvarán építkezés előjelei mutatkoznak.

A statisztikai adatok a következők: Bevétel 4.774.369.237. Kiadás 4.605.657.276. Maradvány 168.711.961 korona. Adakozás 369.682.636. Adósság 500.147.903. Építkezés 947.189.056 korona. Tőkék összege 352.925.000. Alapítványok összege 19.722.000 korona. Földek értéke 38.305.410.000 kor. Épületek értéke 52.340.845.375 kor. Ingóságok értéke 5.813.825.750 kor. Hasznos jogok tőkeértéke 481.978.000 kor. Magtárak állománya 18.923 kg. búza, 68.555 kg. rozs, 5.976 kg. árpa.

Lélekszám 53.658. Született fi 908, nő 880, összesen 1788. Törvényes 1647, törvénytelen 141.

Kofirmált fi 457, nő 490, összesen 947.

Házasságot kötött tiszta pár 325, vegyes 126, összesen 451 pár. Reverzális javunkra 60, kárunkra 54.

Áttért fi 13, nő 10, összesen 23. Kitért fi 26, nő 37, összesen 63.

Meghalt fi 443, nő 471, összesen 914.

Urvacsorával élt 73.342.

A születési és házassági statisztika a múlt évihez viszonyítva visszaesést jelent. A reverzális statisztika sem kedvező. A múlt évben 153 vegyesházasságból kárunkra köttetett 42, az idén 126, tehát kevesebb vegyesházasságból 54, tehát több reverzális.

A kitérések statisztikája azért mutat olyan nagy számokat, mert a Bodroghközön régóta lapangó szektáskodók most jelentették be kilépésüket.

A magyar társadalmi élet egyik rákfenéjéről, családi békességek megháborítójáról, felekezeti harcok szítójáról, a reverzálisok ügyéről már sok szó esett. Most tehát egy másik, egyházunkat fenyegető veszedelemre, a szektáskodásra hívom fel az órállók figyelmét. Tudom én azt, hogy egyszer ez is elmúlik, mint a spanyol nátha, de ha lekicsinyeljük a benne rejlő veszedelmet, akkor sokan fognak neki híveink közül áldozatul esni. Nem győzöm ez ellen eléggé ajánlani az egyénenkénti lelkigondozásnak, építő iratok terjesztésének és a házi istentiszteleteknek, bibliamagyarításoknak szükséges voltát. Éppen úgy a lelkészek, tanítók minden tekintben kifogástalan viselkedését, tiszta keresztyén élet folytatását.

Mint különlegességeket, a következőket kell jelentenem:

Többször figyelmeztettem lelkésztársaimat, hogy az adóhátrálékok kimutatását oly időben terjeszték be, mikor falusi népünknek a fizetés még módjában van. A tavaszi időben való behajtás

amellett, hogy sikerre nem vezet, sok gyűlölködésre ad okot, amit lehetőleg el kell kerülnünk.

A képezdei rovatos ívek kitöltése sok helyen erős ellenzésre talált s bizony csak erős esperesi fellépésre töltetett ki, ami kell, hogy óvatosságra intsem a nagy fogadkozásokkal megindult, de nagy közönyösségben megfeneklett képezde ügyében.

Az egyházlátogatóság nagy elismeréssel emlékezik meg *Nagyné Kállay Júlia* sárospataki tanítónő eredményes működéséről. Tovább az Isten nevében. Hasonló dicsérettel kell megemlékeznem *Kató János* lácai tanítóról. Kipróbált munkaerő. Isten vezérelje többről-többre.

Szilágyi András és *Sélley Győző* tanítók, akik már majdnem fekete lisztára kerültek, látható igyekezettel kezdik a jobb részt választani.

Kesznyéten és *Móré Ilona* közötti boldogtalan viszony lármája azonban ismét kihallatszik a házból. Perpatvarukkal gyűlésünk tárgysorozatán találkozunk.

Berzéken a főtiszteletű Egyházkerület engedelmeivel lelkész-tanítói állást szerveztünk, amely *Bényei József* tanítói oklevéllel is bíró lelkészszel töltetett be. Jó reménységgel nézünk munkája elé.

Bájon a lelkész és gyülekezet közt feszült viszony van. A presbiterek panaszt adtak be a lelkész ellen s maga a főgondnok, báji Patay József úr is sürgős intézkedést kér az egyház érdekében. Lelkész rosszakarójának vallja Európát, Ázsiát, de alázatos önvizsgálatra nem hajlandó. Így aztán ügyészi vélemény alapján majd én rendelem el a vizsgálatot.

Nagytisztelű Egyházmegyei Közgyűlés! Az egyházlátogatói jelentések alapján nyugodt lélekkel mondhatom, hogy egyházmegyénk élete általában megnyugtató képet mutat. Az építésnek falain hűséges őrálókka, szorgalmas munkásokkal találkozunk, a hitbuzgóságnak felemelő példái ragadják meg lelkünket. Van azonban két gyüleke-

zet, amelyeknek az ügye kivételes intézkedést igényel, amelyre meghatalmazást, illetőleg amennyiben az egyik esetben már meg is történt, jóváhagyást kell kérnem.

Az egyik gyülekezet *Tállya*. Ez a gyülekezet az utóbbi években sokat beszéltetett magáról. Legutoljára kimondotta közgyűlésünk, hogy engedélyezi a feles lelkész beállítását, ha arra ember és alkalom találatik. Sem ember, sem alkalom nem találatott addig, míg a rovatos-ívek kitöltésének ügye ismét felszínre nem hozta a rejtett tállyai indulatokat. A rovatos-ív nem jött, miért is a járási számvevőt küldtem ki, hogy a lelkész költségére készítse el. Erre lelkész presbiteri jegyzőkönyveket küldött annak igazolására, hogy annak kitöltését a presbitérium megtagadta. Erre a költséget a presbitérium terhére írtam, mire meg oly értesülést vettem, hogy a lelkész volt a presbitérium állásfoglalásának az irányítója. A rovatos-ívet a felvilágosított presbitérium végre is beküldte, de az ügy ezzel elintézve nincs, mert ez ügyben váltott levelezések során a lelkész olyan kifejezéseket engedett magának, hogy neki az egyházi ügyekhez tulajdonképen „semmi köze“; a heves tüzéről ismert presbitérium pedig ismét alkalmat vett magának arra, hogy esperesével szemben meg nem engedett hangot használjon. Hegyaljai emberekkel szemben fokozott türelemmel szoktam viseltetni, miért is a dolgok higgadt mérlegelése után azt cselekedtem, hogy Ozsváth József segédlelkészt feles-papnak odahelyeztem abban a meggyőződésben, hogy majd csak lecsillapodik lelkész is, gyülekezet is, mert minden bajt annak tulajdonítottak, hogy az esperes nem adott nekik feles-papot. Nos, a feles-pap már ott van, most pedig a lelkész nem akarja neki kiadni a felefizetést. Az ügyet békés elintézés végett kiadtam az egyházlátogatóságnak, a békés elintézés nem sikerült, a feles lelkész bírói döntést kér, a rendes lelkész a feles lelkészt perrel fenyegeti, szóval a békesség

apostolai közt teljes az összeveszés. Hát így járt Tállya a feles-pappal!

Már most a feles pap ilyen körülmények közt ott nem maradhat, ha pedig elhelyezem, a gyülekezet vallja kárát. Ilyen körülmények közt kivezető útat kell keresni. Az egyházlátogatóság jelentése szerint Tállyán az ütköző pont a lelkész személye, akinek a nyugdíjazása kívánatos. Sajnálom, de ki kell jelentenem, hogy más kivezető útat nem találok. Ismerem a mai nyugdíjazási viszonyokat, de ismerek öreg lelkipásztorokat is, akik élnek nyugodtan, békében, vagy segédlelkészt tartanak saját költségükön és nem háborgatja őket senki. Nem lehet tehát azt megengedni, hogy valaki előkelő hideg fenséggel területen kívüliséget élvezzen és megvető makacskodásával maga felett törvényt ne ismerjen! Az idő jelei arra intenek bennünket, hogy az egyház érdekeit szem előtt tartsuk. Addig tartjuk a papot, míg elvesztjük a gyülekezetet, ha nem tudunk határozott lépést tenni. Tisztelettel kérem azért, méltóztassék felhatalmazni, hogy Hézszer Emil lelkész ellen a kényszernyugdíjazási eljárást megindítsam.

A másik gyülekezet *Megyaszó*. Ismeretes az a per, melyet a gyülekezet lelkésze ellen fojtatott. A vád beigazolást nem nyert, mindazáltal a per folyamán elkövetett kisebb vétségekért lelkészt a bíróság másodfokú büntetéssel súlytotta. Az ítéletben úgy a vád, mint a védelem kifejezetten megnyugodott. Később szabálytalan felebbezést adtak be, amit az elnöség ügyészi vélemény alapján visszautasított. Úgy látszik, hogy Megyaszón minden csendes. Január vége felé azonban híre jött, hogy kilépési mozgalom indult január 31-én, a lelkész emiatt sürgős kiszállásomat kérte. Február 1-én megjelentem a gyülekezetben s meglepetéssel hallottam, hogy addig 150-en jelentették be kilépésüket. A kilépési akciót leszereltem, a lelkészt szolgáltatételre Sátoraljaújhelybe rendeltem és megindítottam az eljárást kicserélése iránt, tekintettel arra,

hogy az elmérgezedett viszonyok közt nem lehetett kilátás arra, hogy ott tovább eredményes lelkészi munkát végezhet. A csereakció sikerre vezetett. *Tantó János* tiszalúci lelkész hajlandónak nyilatkozott a cserére, mire folyó hó 16-án *Bernáth Aladár* tanácsbíró úrral úgy a tiszalúci, mint a megyeszói presbitériumban letárgyaltattuk a két lelkész kicserélés iránti kérvényét s ahhoz mindkét presbitérium hozzájárult. Az egész ügy iratai az egyházmegye előtt fekszenek. Mély tisztelettel kérem, méltóztassék ez ügyben tett rendkívüli intézkedéseimet jóváhagyni és a két lelkész állás-cseréjét megerősíteni.

Bizonyára méltóztatnak gondolni, hogy ez az eljárás nem olyan simán ment, mint amilyen könnyen én most itt elfuvoláztam. Hogy micsoda látható és láthatatlan erőkkal kellett megküzdeni, arról nem beszélek itt, érzem, hogy nincs itt helye dicsekedésnek, csak szent felelőségérzetnek. De éppen ezért hadd tárjam ezt az ügyet sötét mementóként különösen a paptársaim elé. Megyaszón bűnös kéz dolgozott. Sikerült a bűnjeleket egyelőre eltüntetni, csak gyanúokok vannak arra, hogy az a nép valami modern Herosztrátesz tanácsára cselekedett, akinek ott titkon ápolt tervei lehettek. Vigyázzunk, mert a példa ragad s a tűz, melyet más házára vetünk, könnyen megemésztheti a mi kajlénkunkat is, mert az idők gonoszak.

Midőn jelentésem elfogadását tisztelettel kérem, magamat a nagytiszteletű egyházmegyei közgyűlés mindig tapasztalt jóindulatába ajánlom.

Egyházmegyei gyűlés erperes úr jelentését, mely a hú sáfár és bölcs egyház-kormányzó mindenre kiterjedő figyelmével és gondos alaposágával tárja elénk egyházmegyénk múlt évi történetét, hálás köszönettel fogadja, azt egész terjedelmében jegyzőkönyvébe iktatja és egyes, további

intézkedést igénylő pontjaira nézve a következő határozatokat hozza:

a) Egyhm.-i gyűlés kegyeletes érzések közt írja fel jegyzőkönyve lapjain néh. *Kádár József* nyug. lelkésznek és azon halottaknak az áldott emlékét, akiknek e földről való elköltözése mély gyászba borította a mi munka és szolgatársaink szívét. Az örök kegyelem Istene hintse be vigasztalásának gyógyító balzsamával a fájó szívüket, az elköltözötteknek pedig adjon békés nyugalmat!

b) Utasítja egyhm.-i gyűlés azokat a lelkészeket, akik az istentiszteleteket palást nélkül végzik, hogy a jövőben minden adandó alkalommal palástosan fungáljanak.

c) Utasítja egyhm.-i gyűlés *Tiszakarád* iskolaszékét, hogy az iskolás gyermekeknek az istentiszteletekre, kellő felügyelet alatti felvezetéséről felelősség terhe alatt gondoskodják, lelkészének pedig figyelmébe ajánlja az Egyházkerületi szabályrendelet VI. fejezetének 6-ik pontját, mely szerint minden halott lelkész és énekvezér által együttesen temetendő el.

d) Elismeréssel adózik a *sajóhidvégi, lukai* és *taktaharkányi* egyházaknak, amely gyülekezetek nagy áldozatok hozásával járultak hozzá egyházuk külső építéséhez; továbbá *Nagyné Kállay Júlianna* sárospataki tanítónőnek és *Kató János* lácai tanítónak a tanítás terén elért, szép munkájukért.

e) Szerencs panasza alapján utasítja esperesét, hogy *Pásztor István* prezbiter ellen, ki tisztével járó kötelességeit nem teljesíti, a fegyelmi eljárást tegye folyamatba.

f) Éber örökösre, fokozott vigyázásra s a belmissiói munkák hatékony végzé-

sére hívja fel azon gyülekezetek vezető munkásainak a figyelmét, hol a szecták befészkellék magukat és veszedelmet jelentenek a gyülekezet számára.

g) Egyhm.-i gyűlés mély szomorúsággal vesz tudomást az esperesi hivatalhoz beérkezett jelentésekből a Tállyai egyház nem kívánatos állapotairól és erkölcsi felelősségének tudatában kötelességének tartja, hogy személyi érdekekre és érzékenységekre való tekintet nélkül útját állja az egykor virágzó, szép múltú Tállya-i egyház teljes züllésének. — S mert ezeknek a tarthatatlan állapotoknak az okát a kellő vezetés és bölcs irányítás teljes hiányában látja, mit az esetleg gyakori változásnak kitett helyettesítésekkel pótolni nem lehet, ezért az egyház megmentése és aggasztó jövőjének elhárítása érdekében határozatilag kimondja, hogy *Hézsér Emil* jelenlegi tállyai lelkésznek, aki 1925. évben betöltötte 40 éves szolgálati idejét s így az E. T. VII. t.-c. 10. §. b) pontja szerint nyugdíjra jogosult hivatalból történő nyugdíjaztatása iránti eljárást, az E. T. I. t.-c. 56. §. I. pontjában gyökerező jogánál fogva, az egyhm.-i nyugdíjbizottságnál folyamatba teszi.

h) Egyhm.-i gyűlés esperesének a meggyászói áldatlan állapotok megszüntetése érdekében tett minden intézkedését jóváhagyásával látja el és a kivezető utat megtaláló bölcs megoldásért neki s a kivitelben buzgó munkatársának, Bernáth Aladár tanácsbíró úrnak — elismerésének a kifejezésével adózik. Helyeslőleg veszi tudomásul az elnökség által — az E. T. II. t.-c. 5. §-a alapján megindított csere akciót és *Sütő Kálmán* meggyászói s *Tantó János* tiszalúci lelkészek cseréjéhez a bemellé-

kelt prezsbiteri jegyzőkönyvek alapján hozzájárul.

20. Esperes úr előszóval jelenti, hogy *Meczner Béla* gondnok úr Óméltósága egyházmegyénk segélyre szoruló lelkész özvegyei és árvái támogatására tett régebbi (250,000 kor.-ás) 20 pengős alapítványát a mai napon 160 pengőre egészítette ki.

Egyhm.-i gyűlés hálás köszönetének kifejezésével vesz tudomást erről az újabb, nemes cselekedetről, amely gondnokunk melegen érző szívének és áldozatkészségének ismétlődő bizonyossága. Segítő szereteteért kísérje élet utain azoknak az özvegyeknek és árváknak imádságos hálája, akiknek homlokáról egy-egy gondfelhőt nemes szíve áldozatával elosztatott és akiknek szeméből egy-egy könnycseppet letörölt.

20/a. Egyházkerületi képviselőkül kiküldetnek őszi közgyűlésünkig terjedő hatállyal

az elnökségen kívül *Forgács Gyula, Kún Zoltán* tanácsbírák, *Janka Péter* egyhm.-i főjegyző rendes, *Hegedűs László* póttagúl; világi részről: *Bernáth Aladár, Bessenyei Zénó* és *Sebeő Gyula* tanácsbírák rendes, *Dr. Meczner Tibor* tanácsbíró póttagúl.

21. Olvastatott és tárgyalatott belmissiói bizottság következő jelentése:

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétellett Sátoraljaújhelyben, 1927 március hó 22-én, az alsózempléni ref. egyházmegye belmissiói bizottságának ülésében.

Jelen voltak: Kiss Ernő esperes elnöklete alatt: Tantó János előadó, Batta János, dr. Filep Gusz-

táv, Janka Péter, Szabó Zoltán, Hodossy Béla, B. Tóth István bizottsági tagok; Forgács Gyula sárospataki lelkész és Szabó Andor, a bizottság jegyzője.

1. A megjelentek szives üdvözlése után, elnök az ülést megnyitja. Egyben felkéri Tantó János egyházmegyei belmissziói előadót belmissziói jelentésének megtételére.

2. *Tantó János* felolvassa a következő jelentést:

Nagytiszteletű Belmissziói Bizottság!

Belmissziói jelentésem most a belmissziói munkának csak arra a részére fog kiterjedni, amely a háborús összeomlást követő időkbén, nagy lendülettel megindult s az akkor lerakott sineken ma is teljes lendülettel halad. Ami azonban a belmisszió-
nak azt a másik ágát illeti, melyet a konventi ügyrend 1926—1927. évre előír, amely csak most van kibontakozóban s még a kezdet nehézségeivel küzd: a belmissziói munkásságnak egyházmegyénkben folyó ezen új ágáról — Deo volente — majd az őszi közgyűlésen óhajtok jelentést tenni.

A hozzám beérkezett jelentések szerint öt belmissziói kör tartott értekezletet: az erdőbényei, bodrogkeresztúri, megyasszói, nagyrosványi és sárospataki. Az első az intenzív gyermek-pasztorációban látja minden további belmissziói munka alapját, Bodrogkeresztúron, hol a tarcali egyháznak buzgóságukról ismert világi papjai s a tokaji evang. lelkésztársunk is megjelentek: indítást vettek a lelkek a fokozott munkásságra úgy a gyermekek lelki gondozása, mint a hívek lelkipásztori látogatása terén. A megyasszói értekezlet falusi gyermekek pasztorálásánál az egyéni laprendszer bevezetését feleslegesnek tartja, ellenben javasolja, hogy hivassanak fel a keresztszülők keresztyermekük vallásos nevelésének ellenőrzésére. Ezért más vallású keresztszülők mellőzendők s mellettük

minden esetben követeljünk egy ref. keresztszülői párt is.

Egyebekben a következő belmissziói munka folyik gyülekezeteinkben: Községi, állami és tanyai iskolában mindenütt a lelkész végzi a tanítást; a legtöbb lelkész bevezette vagy a vasárnapi iskolát, vagy a gyermek istentiszteletet. Patak mindakettőt, szerény véleményem szerint a vasárnapi iskolát külföldön s főként Amerikában az a szükség szülte, hogy ott az állam törvényhozással kizárta a mindennapi iskolából a vallástanítást, de a mi falusi viszonyaink között, hol a gyermekek hétköznap saját iskolájukban gondos vallás oktatásban részesülnek: nálunk a gyermek istentisztelet az indokolt. Városokban természetesen a vasárnapi iskola is. A konfirmációi oktatást mindenütt fokozódó gonddal végzik a lelkészek. Néhány gyülekezet (Bodrogkeresztúr, Sajóhidvég, Erdőbénye, Sárospatak stb.) már végrehajtotta a konfirmáció reformját, 14 éveseket konfirmál Forgács Gyula ágendája alapján. De amint a megyaszói körü értekezleten is hangzott: a konfirmáció korhatára majd magától fog az egész vonalon felemelkedni a 14. életévre akkor, amikor az általános tankötelezettséget kiterjesztik a 13—14. évesekre is.

Ifjúsági egyesület sok gyülekezetben van. Virágzó az erdőbényei két ifjúsági egyesület, amely az évben 16 összejövetelt tartott, a téli munka bezárásakor szavaló versennyel, nyilvános ünnepéllyel. Lendületes ifjúsági munka folyik Cigándon, Bodrogkeresztúrtban, Taktaszadán azzal a céllal, hogy az ifjúságból egy hitében erős, öntudatos és áldozatkész gyülekezet nevelődjék. A cigándi ifjúsági egyesület az elmúlt évben belekapcsolódott a Ker. Ifj. Egyesületek mozgalmába az országos nagygyűlésen. Imahetet is tartott, falun! Sárospatakon ifjúsági bibliai körök vannak. A leányokét Szabó Irén teológus vezeti.

Nagyobb gyülekezeteinkben a nők is belekapcsolódnak a belmissziói munkába. Ujhelyben a nő-

egylet a szegény gondozás terén végez áldásos munkát; Patakon 8 millió koronát gyűjtött össze és osztott szét a szegény gyermekeknek, főképp iskolás gyermekeknek. Ujhelyben a vasárnapi iskolának 6 nő vezetője van, kiket a lelkész készít elő heti egy órán. Tokajban a lelkészné vezetése alatt 3 millió koronát gyűjtöttek össze a gyülekezet nő tagjai azzal a céllal, hogy már ezentúl villanyfény mellett tarthassák hetenkénti vallásos estéiket az Úrnak házában. Több gyülekezetben a vegyeskarba iratkoztak be nők. Enekkar majdnem minden egyházban működik. Vallásos estéket ma már majdnem minden gyülekezet rendez és ezek nagy látogatottságnak örvendenek. Tarczalon a mi világi papjaink; Sebő Gyula és Hubay Kálmán urak is részt vesznek a vallásos esték munkájában előadásaikkal. Az újhelyi „Ref. Olvasókör“ télen át havonta kétszer műkedvelői előadást tart. Takta-szada Szláray Mihály példájára hivatkozva drámai előadásban állítja a vallásos esték közönsége elé a mai kor ideális keresztyén családjainak életét: vallásos tárgyú műkedvelői előadásokkal élénkíti téli programját. Kulturális és ismeretterjesztő előadások tartásával, néhol egész tanfolyam vezetésével a legtöbb lelkész belekapcsolódik falun az iskolán kívüli népművelés országos munkájába. Sátoraljaujhely, Sárospatak, Tokaj, Bodrogkeresztúr karácsonyfa ünnepélyt rendeztek. A legszélesebb medrű hiterősítő munkát a sátoraljaujhelyi gyülekezet folytatja a tavaly szervezett belmissziói iskolájával, melynek az elmúlt télen előadói voltak: dr. Bodeczky Gyula, dr. Domján Elek, Enyedi Andor, Forgács Gyula, dr. Gerőcz Kálmán, Göndöcz István, dr. Izsépi Tihamér, Keresztúri József, Kiss Ernő, Marton János, dr. Meczner Tibor, Szabó Zoltán, Szalay Béla és Szilva István urak. Pácinban a köznap reggeli könyörgéskor minden héten egyszer felolvassák a tízparancsolatot s egyszer az apostoli hitvallást. Cigándon a presbitérium kizárólag a maga hitének erősítésére belmissziós gyűlé-

seket tart; hivatalos gyűléseit is imával, énekkel nyitja meg s e szokásnak a jó hatása tapasztalható. Kenézlő bibliai elmélkedéssel kezdi presbiteri gyűléseit. Taktaszadán eddig nem volt szokásban a köznapi istentisztelet; az új lelkész bevezette. Sátoraljaujhelyben 8 bibliai kör működik, Sárospatakon 3 a lelkészi kar vezetése vagy ellenőrzése mellett. Taktaszadán és Bodrogkeresztúrban is van bibliai kör.

Az iratterjesztés sikeressége gyülekezetenként vátozó. Néhol igen élénk, másutt panaszkodik a lelkész, hogy csak nehezen és kis példányokban tudja a tahitótfalusi nyomtatványokat elhelyezni, Taktaszadán a „Koszorú“ füzeteket pótló „Mélius könyvtár“ füzeteit szinte kapkodják. Tiszalúcon a „Ker. Család“ naptárából 150 drb. fogyott el. Szükség volna a szekták elleni és a kathólikusok elleni küzdelemhez frappáns népies iratokra.

Ami a rendszeres lelkipásztori látogatást illeti, amely nélkül modern gyülekezeti lelkigondozás el sem képzelhető, ez csak néhány helyen van bevezetve. De alkalmi látogatás és beteg látogatás minden helyen folyik és készséggel ismerjük el az egyik jelentésnek, hogy ha falusi gyülekezetben nyáron a lelkipásztor a mezőn keresi fel híveit: ennek építő hatása vetekedhetik a házi lelkipásztori látogatással. A pácini lelkész nejevel együtt látogatja meg híveit, a betegeket is. Híveit törzskönyvezi, összes adataikat bejegyzi, őket megszámlálja, — felesége a betegágyas anyáknak könnyű táplálékot visz. A segélyre szorultak gyámolítása, az élet hajótörötteinek révbe juttatása a lelkészeknek mindenütt kiváló gondját képezi. Tokaj szegényházat tart fenn 2 szobával, jelenleg 3 szegény-nyel. Sárospatakon, Sátoraljaujhelyben is van szegényház. Bodrogkeresztúr szegényei gondozását egy szegény gondnokra bízta; Pácini szeretetvendégségein a segélyre szorulókat gyámolítja; Bájon dr. báji Patay József főgondnok úr és neje gondoskodik a szegénysorsú betegek dús ellátásáról,

a halottak temetéséről; Olaszliszkán 10 úri család a téli hónapok alatt, míg a munka meg nem kezdődik, 18 szegény iskolás gyermeknek naponként ebédet adott. Cigándon külön e célra tartott adakozásból állandóan segélyeztetve a gyülekezet világtalanjai, az arra szoruló árvák és özvegyek. Városi gyülekezeteink gondozzák az iparos tanoncokat; Újhely gyakorolja a foglyok és kórházi ápoltak körében való szolgálatot is.

Igen szép feleleteket kaptam lelkésztársaimtól a saját életük ápolására vonatkozó kérdéseimre. A lelkészek dolgoznak és imádkoznak, Istennek örök igéjéből táplálkoznak, önvizsgálatot tartanak, a naponkénti csendes óra perceiben magukba szállanak, esteli rendszeres családi áhitatot tartanak. Könyveket hozatnak, egyházi lapokat és folyóiratokat járatnak s akinek anyagi helyzete megengedi, részt vesz olyan konferenciákon, összejöveteleken, hol a pásztorok egymás hite által épülhetnek. Olyan theol. irodalmi munkásságról, amely mélyíti igehirdetését, öntudatosabbá teszi lelkipásztori ténykedését: be tud számolni 5 lelkész küzdelmeiről, tusakodásairól, tapasztalatairól, örömeiről, szomorúságáról lelkipásztori naplót vezet néhány lelkészünk, közöttük az esperes úr is. Van, aki nem vezet naplót azért, mert nem kívánja életének sok keserű óráját megörökíteni.

A presbitériumokról szóló jelentések nagyobb része megnyugtató, őrálló, vigyázó társai a presbiterek a lelkészeknek. Újhelyben a presbitérium a belmissziói munkába minden vonalon bele kapcsolódik és hathatós segítő munkát végez, szintúgy Patakon is. Cigándon a szektákkal és reversalisokkal szemben sikeresen védekező munkát folytatnak. Taktakenézen a vasárnap megszentelése érdekében keresztül vitte az egyháztanács a korcsmák zárva tartását két templom utáni időig. Örömmel jegyezhetjük fel azt, éppen egyik gyülekezetünknek, a bodroghalászinak presbitériuma a vasárnapi munkaszünet és korcsma zárás érdekében

egyetemcs konventunk és zsinatuk elnökét dr. Baltazár Dezső püspök urat, országos felekezet közti akció megindítására kérte fel, aki sajátkezű válaszában ígéri, hogy a tárgyat a következő országos presbiteri tanácskozáson napirendre fogja tűzni. Áttérők, kitérők körül kellő lelkipásztori munkaságról, reverzálisok ügyében éber öröködsről tesz minden egyház jelentést. Ahol nincs ifjúsági egyesület, ott mindenütt foglalkozik a lelkész a levante ifjúsággal. Szintúgy a legtöbb falusi lelkész bekapcsolódik a „Hangya-“ és „Hitelszövetkezetek“-nek, valamint az iskolán kívüli népművelődésnek a munkájában, megbizonyítván azt, hogy a magyar falu papja szívében viseli községének anyagi és kulturális érdekeit is.

Belmissziói-bizottság előadó tartalmas jelentését, mint időközi tájékoztató jelentést tudomásul véve javasolja a nagytiszteletű egyházmegyei közgyűlésnek, utasítsa a kebelbeli gyülekezeteket, hogy a folyó munka év végéig minden gyülekezet tegye magáévá a Konventi belmissziói programot és valósítson meg belőle annyit, amennyit tud; egészítse ki magát minden presbitérium belmissziói bizottsággá, a 2.000 lelket meghaladó gyülekezetekben pedig, — ahol eddig még meg nem történt — alakítassék meg az önálló belmissziói-bizottság.

3. Tárgyaltatott *Forgács Gyula* sárospataki lelkész következő javaslata: „Javaslat. Mondja ki az egyhm.-i közgyűlés, hogy föltétlenül szükség van 1.. egy olyan *kis énekeskönyvre*, melyben minden használatban lévő és fontos énekünk kotta nélkül és a versek számát illetőleg olyan terjedelemben közöltessék, hogy a jelenlegi énekes könyv 29 íve helyett 8 ívet foglaljon magába a mellékelt tervezet szerint: ez által olcsó és olyan énekeskönyvhöz segítettessenek gyülekezeteink, hogy min-

den iskolás növendék könnyen ellátható legyen énekeskönyvvvel, tömegesen beszerezhető legyen vallásos estéken és egyéb vallásos összejöveteleken leendő használatra. 2., egy olyan *énekeskönyv*-re, melyben összes énekeink egész terjedelemben és teljes összhangot feltüntető kottával közöltessenek, hogy így ének- és zeneértő egyháztagjaink igényei is kielégítést nyerjenek.“

Belmissziói-bizottság méltányolja a javaslatnak azt az alapgondolatát, hogy az énekes-könyv minél olcsóbbá tétessék s minél szélesebb körben elterjesztést vehessen. De a maga részéről még ma nem javasolja a zsolnárok kiválogatását, mely megelőzné az egységes tanterv megjelenését, hanem inkább az életbeléptetendő új egészséges tanterv követelményeihez kívánja mérni egy szükséges iskolai énekeskönyv összeállítását. Az olcsóság érdekében kívánatos volna, ha az egyh.-kerületek a haszonrészesedéstről lemondanának. — A 2. számú javaslat eszményi célját belmissziói-bizottság helyesli.

4. Tárgyalta a belmissziói-bizottság *vitéz Sáfrán Géza* nyug. altábornagy, a *Kálvin-Szövetség* szervező-bizottsága elnökének átíratát a Kálvin-Szövetség járási alakulatainak továbbszervezéséről és munkába állításáról.

Belmissziói-bizottság tisztelettel javasolja: Hívja fel az e.-m. közgyűlés az 1926 május 11-iki tavaszi e.-m. közgyűlés által felkért szervező előadókat, hogy f. év őszi e.-m. közgyűlésünkre tegyenek jelentést a járási alakulatok megszervezéséről.

5. Előadó betérjeszti a *tolcsvai „Ref. Énekkar“* kérvényét alapszabályainak megerősítése iránt.

Minthogy a benyújtott alapszabálytervezet nem felel meg azoknak a kívánalmaknak, amelyeket korábban hozott e.-m. gyűlési határozatok az énekkaroktól megkövetelnek, — belmissziói-bizottság javasolja: a beterjesztett alapszabálytervezet adassék vissza a tolcsvai énekkarnak azzal az útasítással, miszerint a szükséges módosítások megtétele végett nevezett énekkar kérjen ki egy jóváhagyott alapszabályt az esperesi hivatalból.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést berekeszti.

Kmf.

Szabó Andor

a bizottság jegyzője.

Kiss Ernő

esperes, elnök.

Egyházmegyei gyűlés belmissziói-bizottság jelentését tudomásul veszi és tett javaslatait határozati erőre emeli.

22. Olvastatott és tárgyalatott pénzügyi-bizottság következő jelentése:

JEGYZŐKÖNYV,

mely felvétellett Sátoraljaújhelyben, 1927 március 22-én, az alsózempléni ref. egyházmegye pénzügyi-bizottságának üléséről.

Jelen vannak: Kiss Ernő esperes elnöklete alatt: Gecse Lajos egyhm.-i pénztárnok, Pataky Sándor, Pungur Béla, Szabó Andor, Tantó János, Móricz István és Hegedús László számvizsgálók, ez utóbbi úgy is, mint a bizottság jegyzője.

1. Elnöklő esperes a bizottság tagjait melegen üdvözli és a gyűlést megnyitja.

2. *Gecse Lajos* egyhm.-i pénztárnok beterjeszti az alsózempléni egyházmegye 1926. évi számadását, mely szerint:

Bevétel	---	---	96,402.300 kor.
Kiadás	--	---	<u>78,980.000 „</u>
Maradvány	---	---	17,422.700 kor. volt.

Pénzügyi-bizottság az 1926. évi egyházmegyei számadást tételről-tételre átvizsgálta s azt, minden tételében helyesnek találta s ennek folytán tiszteletteljes javaslatot terjeszt fel a nagytt. egyházmegyei közgyűléshez, hogy Gecse Lajos egyhm.-i pénztárnoknak az 1926. évről a teljes felmentést megadni méltóztassék.

3. *Gecse Lajos* egyhm.-i pénztárnok beterjeszti az egyházmegye 1927. évi költségvetését, mely szerint :

Szükséglet	---	---	4847·20 pengő
Fedezet	---	---	<u>4847·20 „</u>
Maradvány	---	---	—·— pengő.

Pénzügyi-bizottság egyhm.-i közgyűlésnek e beterjesztett 1927. évi költségvetés elfogadását és jóváhagyását tiszteletteljesen javasolja.

4. *Gecse Lajos* egyhm.-i pénztárnok indítványozza, hogy jövődében az egységes pénzkezelés érdekében bizonyos egyházmegyei és kerületi járulékokat ne az egyházlátogatóság szedjen be, hanem minden kivetés egyenesen az egyházmegyei pénztárba küldessék be.

Pénzügyi-bizottság ez indítványt magáévá teszi s annak elfogadását a nagytt. egyházmegyei közgyűlésnek melegen ajánlja.

5. A különböző számvizsgáló körzetek számvizsgálóinak jelentése alapján tisztelettel javasolja

a nagytt. egyházmegyei közgyűlésnek, hogy utasítsa :

a) Bodrogolaszit az 1926. évi magttári számadásának a járási számvevőhöz 30 nap alatti betérjesztésére.

b) A tállyai egyházat, hogy alapítványainak ügyét az illetékes járási számvevővel vizsgáltsassa felül.

c) A báji egyház gondnokát, hogy kifizetéseket jövőben csak a lelkész, vagy főgondnok utalványozása mellett teljesíthessen.

d) A lukai lelkészt első sorban s a lukai egyház presbiteriumát fegyelmi felelősség terhe alatt, hogy egyházuk 1925. és 1926. évi gondnoki számadását 14 nap alatt az illetékes járási számvevőhöz terjeszse be.

Kmf.

Hegedűs László

a pénzügyi-biz. jegyzője.

Kiss Ernő

esperes, elnök.

Egyházmegyei közgyűlés a pénzügyi-bizottság javaslata alapján kimondotta, hogy:

1. *Gecse Lajos* egyházmegyei pénztárnoknak 1926. évi egyhm.-i számadására vonatkozólag a teljes felmentést megadja.

2. A pénzügyi-bizottság által is elfogadott egyhm.-i 1927. évi költségvetést jóváhagyja és megerősíti.

3. Elrendeli jövendőben minden egyházmegyei és kerületi kivetéseknek és járulékoknak az egyházmegyei pénztárba való befizetését.

4. Utasítja a *bodrogolaszi* egyházat 1926. évi magttári számadásának az illetékes járási számvevőhöz leendő 30 nap alatti betérjesztésére.

5. Felhívja a *tállyai* egyházat alapítványainak az illetékes járási számvevő által foganatosítandó felülvizsgálására.

6. Utasítja a *báji* egyház gondnokát, hogy jövőben csak a lelkész, vagy főgondnok utalványozása mellett teljesítsen kifizetéseket.

7. Fegyelmi felelősség terhe alatt utasítja a *lukai* lelkészt első sorban és a presbitériumot, hogy az 1925. és 1926. évi gondnoki számadásokat 14 nap alatt az illetékes járási számvevőhöz lerjesszék be.

23. Móré Ilona kesznyéteni tanítónő, fellebbezést jelent be az Esperes úrnak a kesznyéteni egyház panaszára hozott 61/1927. számú ama határozata ellen, hogy a tanítónő által kért hat hónapi szabadságot csak azon feltétel alatt adja meg, ha Móré Ilona tanítónő egyidejűleg benyújtja nyugdíjazás iránti kérvényét.

Másrészről pedig a kesznyéteni presbiterium az egyházi hatóság sürgős intézkedését kéri Móré Ilona ellen

1. azért, mert nem bír elég kötelességérzettel, amennyiben nagy előszeretettel viseltetik a hosszabb szabadságok igénybe vevése iránt s dicsekedve szokta emlegetni, hogy Ő akkor vesz magának hosszabb szabadságot kitünő összeköttetései révén, amikor akar;

2. azért, mert több iskolás gyermeknek tanítás közben a szájára köpött;

3. azért, mert a hosszú szabadságok miatt a nevelésügy érdeke szenved erős csorbát, a kesznyéteni egyház anyagi helyzete pedig, nem bírja meg a helyettes tanerő fizetését is.

Egyházmegyei közgyűlés Móré Ilona fellebbezésének helyt ad annyiban, hogy a nyugdíjazás iránti kérvénye beadási kötelezettségétől eltekint; részére január 10-ikével kezdődő 3 havi szabadságot engedélyez; a kesznyéteni presbiterium pa-

nasza alapján pedig, a fegyelmi eljárás megindítását Móre Ilona ellen elrendeli.

24. A *bodrogkeresztúri* egyház Bodrogkeresztúriban 1926. év október hó 18-án kelt ajándékozási szerződésnek jóváhagyását kéri, melyben *Gróf Dégenfeld Gusztávné szül.: Karacsay Melánia grófnő*, téglási lakos a bodrogkeresztúri 20-ik számú tjkönyvi betétben I. 1. sor 32 hrszámú ház és belsőségből a tulajdonát képező felerészét a bodrogkeresztúri ref. egyháznak adományozta.

Az egyházmegyei közgyűlés az ajándékozási szerződést jóváhagyja és jóváhagyás végett a főtiszteletű egyházkerületi közgyűléshez felterjeszti s az adományozó grófnőnek a kegyes adományért a maga részéről is köszönetét nyilvánítja.

Jóváhagyandó volt az ajándékozási szerződés, mert azt az egyház minden kikötés és minden ellenszolgáltatás nélkül nyerte. De mert az ajándékozást elfogadó presbiteri és egyházközségi határozatok bemutatva nem lettek, utasítja a közgyűlés a bodrogkeresztúri egyházat, hogy ezeket a határozatokat az esperes úrnak pótlólag sürgősen küldje be, mert ennek hiánya nélkül felsőbb jóváhagyásra fel nem terjeszthetők.

25. Kérvénye a *legyesbényei* egyháznak, az egyház mint eladó és *Palkó Jánosné szül. Szabó Anna* legyesbényei lakos mint vevő között létrejött adás-vevési szerződés jóváhagyása iránt.

Az alsózempléni egyházmegyei közgyűlés a legyesbényei egyháznak azon határozatához, melyben az egyház tulajdonát képező és semmi jövedelmet nem hozó, a legyesbényei 32-ik számú tjkönyvi

betétben II. 2. sor 472. hr. szám alatt foglalt pincehelyiséget tíz mázsa buzáért Palkó Jánosné szül. Szabó Anna legyesbényei lakosnak eladta, miután a presbiterium és az egyházközség határozatát a törvényben előírt módon és feltételek mellett hozta meg s az egyház a Sárospatakon 1926. év május hó 11-én 17. szám alatt hozott egyházmegyei határozatnak mindenekben eleget tett — hozzájárul s az adás-vevési szerződést jóváhagyja és jóváhagyás végett a főtiszteletű egyházkerületi közgyűléshez felterjeszti.

Utasítja az egyházmegye a legyesbényei egyházat, hogy az eladott pince árából megfelelő ingatlant szerezzen s míg erre az alkalom nem kínálkozik, a vételári tőkét és annak kamatait külön alaként kezelje.

26. A *szerencsi* ref. egyház bemutatja megerősítés végett a földbirtokreform kapcsán kapott 17 m. hold 400 □-öl ingatlanára vonatkozólag a Magyar Cukoripar R.-T.-gal kötött haszonbérleti szerződést.

Egyházmegyei közgyűlés — annak megjegyzésével, hogy a szóbanforgó haszonbérleti szerződés felsőbb egyházhatósági jóváhagyást nem igényel — a haszonbérleti szerződést megerősíti; figyelmébe ajánlja azonban az egyháznak, hogy kísérelje meg a magyar holdankinti haszonbéri összegnek pontosabb, félreértést kizáró meghatározását, — az elszámolás alapjául az esedékesség napját megelőző napon, ennek hiányában az ezt megelőző napon jegyzett tőzsdei középárt megállapítani, — a haszonbérleti szerződés lejártakor az ingatlanok felerészének őszi vetésre alkalmas időben való visszabocsátá-

sát biztosítani s végül az esetre, ha az egyháznak múlhatatlanul szüksége lenne az ingatlanra vagy haszonbérletre lenne kénytelen a gazdálkodással felhagyni, mindkét fél részére egy évi felmondásra a szerződés felbontását kikötni.

27. *Igaz József* bodroghalászi lelkész és *Szilágyi András* ugyanottani tanító díjlevélbeli legeltetési joga után a bodroghalászi legeltetési társulat közmunka váltáságot és közterhet vetett ki, nevezettek kérték a presbiteriumot, hogy a legeltetési társulat vonatkozó határozatát s illetve kivetését felebbezze meg; a presbiterium 1927. II. 19-én 3 jkvi pont alatt hozott határozatával lelkész és tanító kérését elutasította azzal az indokolással, hogy adómentes jog nincs, a közteher minden tegeltetési jog után kivetendő, egyébként is a kivetés a lelkész és tanító személyére szól.

Esperes a felebbezés beérkezte után azonnal utasította lelkészt és tanítót, hogy a vonatkozó kivetést, amennyiben azt jogtalannak tartják, saját személyökben felebbezzék meg. *Igaz József* a felhívásra írásban jelentette esperesnek, hogy még írásbeli határozatot nem kaptak a legeltetési társulattól, tehát a felebbezés ideje még el nem érkezett: reméli azonban, hogy a legeltetési társulat nem fog közterhet kivetni a lelkészi és tanítói járandóság után, ha az egyházmegye úgy dönt, hogy a díjlevelek értelmében a közterhet az egyháznak kell fizetni. Ennek a körülménynek figyelembe vételével kér további intézkedést.

Egyházmegyei közgyűlés a felebbezést elutasítja, mert felebbező lelkész és tanító, csupán azt a kérést terjesztette a presbiteriumnak, hogy felebbeze meg a legeltetési társulat sérelmes határozatát s a presbiterium e kérdésben helyesen határozott, mert neki nem is áll módjában a felebbezés, hanem csupán felebbezőknek, akikre a határozat, illetve a kivetés vonatkozik.

A lelkész által nem is határozott alakban előterjesztett kérést, hogy egyhm.-i közgyűlés döntsön a tekintetben, kinek kell viselnie a szóban forgó közterheket, az egyhm.-i gyűlésnek nem áll módjában teljesíteni; ily irányú kérést, ha azt felek szabályszerűen előterjesztik, illetve e kérés felebbezés folytán felkerül, az egyhm.-i közigazgatási bíróság lesz hívatva eldönteni.

Ajánlja mindazonáltal a presbiteriumnak, hogy tegyen lépéseket a legeltetési társulatnál a kivetés mellőzése iránt.

28. A *pácini* egyház beterjeszti 4 egyenlő példányban az újonnal kiállított lelkészi díjlevelét megerősítés végett.

Közgyűlés amennyiben a 4 példányban kiállított új díjlevel az eredeti lelkészi díjlevelnek szóró-szóra való másolata s a presbiteriumi és egyházközségi közgyűlési jóváhagyó és elfogadó jegyzőkönyvek mellékelve vannak: a beterjesztett lelkészi díjlevelet a maga részéről szintén jóváhagyja s megerősítés végett a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlésre felterjeszti.

29. Az alsózempléni ref. egyházmegye kebelébe tartozó „*harangodvidéki*“ ref. tanító-egyesület újonnan alkotott alapszabályát 4 példányban jóváhagyás és megerősítés végett egyházmegyei közgyűlésünk elé terjeszti s kéri annak a Nagyméltóságú Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter Úrhoz leendő felterjesztését is.

Egyházmegyei közgyűlés a harangodvidéki ref. tanító-egyesület újonnan alkotott alapszabályait jóváhagyja, megerősíti és jóváhagyás végett a Nagyméltóságú Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter Úrhoz tisztelettel felterjeszti.

30. A *kenézloi* ref. egyház újonnan épített temploma építési költségből fennmaradt 12.000 pengő adósságának kifizetésére egyházmegyénktől segílyt kér.

Egyházmegyei közgyűlés a *kenézloi* egyház kérelmét a legmelegebb ajánlással a segélyosztó bizottsághoz teszi át érdemleges elintézés végett.

31. *Danyi József* erdőbényei lelkész nyugalombavonulása alkalmából meleghangú levélben vesz búcsút egyházmegyénktől és Isten gazdag áldását kívánja az elnökség, a tisztikar s lelkésztestvérei további munkálkodására.

Egyhm.-i gyűlés midőn a Krisztus ügyét és Isten országának az építését mindig odaadóan és buzgón szolgáló tagjától, az erdőbényei egyház 26 éven át hűen sáfárkodó lelkipásztorától és egyházmegyénk evangéliumi lelkületű tanácsbírájától, *Danyi Józseftől* búcsúzik, Isten kegyelmétől kísért életére a megérdemelt nyugalom áldott napjait kéri.

32. Egyházmegyei gyűlés

a *sátoraljaujhelyi ref. egyháznak* azon szíves és készséges támogatásért, amellyel lehetővé tette, hogy jubileumi díszközgyűlésünk méltó keretek között folyhasson le, továbbá *Sátoraljaujhely város polgármesterének*, aki tanácskozásunk céljaira a városháza tanácstermét átengedte — jegyzőkönyvi, hálás köszönetének a kifejezésével adózik.

33. A jegyzőkönyv hitelesítésére

az elnökségen kívül a jegyzői kar tagjai kiküldetnek.

**34. A tárgysorozat kimerítettvén
elnök a gyűlést berekeszti.**

Hitelesítjük:

Sátoraljaujhely, 1927 március 23.

Kiss Ernő
esperes.

Meczner Béla
gondnok.

Janka Péter
Éles István
Hegedüs László
Asztalos Gyula
Hubay Kálmán
jegyzők.

Az egyes pontokat jegyezték:

Janka Péter: 1—16, 19, 20, 31—34.
Éles István: 23, 28.
Hegedüs László: 22, 29, 30.
Asztalos Gyula: 17, 18.
Hubay Kálmán: 24, 25.
Dr. Csontos József: 26, 27.
Szabó Andor: 21.

Tárgymutató.

I. Közgyűlési ügyek.

1. Meczner Béla egyhm.-i gondnok 40 éves jubileumi ünnepélyét megnyitó, esperesi ima.
2. Esperes ismerteti az ünnepély jelentőségét s a gyűlést megnyitja.
3. Dókus Ernő egyházkerületi főgondnok üdvözlő beszéde.
4. Janka Péter egyhm.-i főjegyző üdvözlő beszéde.
5. Meczner Béla gondnok válasza.
6. Forgács Gyula a Dunamelléki egyházkerület nevében üdvözlö a jubiléum gondnokot.
7. Cziáky Endre abauji esperes üdvözlő beszéde.
8. Farkas István alsóborsodi " " "
9. Juhász László gömör-tornai " " "
10. Csontos József sárospataki " főiskola" igazgató" üdvözlő beszéde.
11. vitéz Nyitray Károly egyhm.-i tanítóegyesületi elnök üdvözlete.
12. Dr. Reichart Salamon saujhelyi st, qus izr. hitközségi elnök üdvözlete.
13. Meczner Béla gondnok válasza.
14. A gyűlés ünnepi részének bezárása.
15. A gyűlést a városháza tanácstermében gondnok ismét megnyitja, majd a világi elnöki széket Sebeó Gyula tanácsbíró foglalja el.
16. Alakulás.
17. Göndöcz István hernádnémeti, Takács Béla saujhídvégi, Zsíros József ondi, Bényei József berzéki, Kiss Ernő saujhelyi lelkészek beerősítése.
18. Bak Sándor pügyi, Miskolczy Kálmán tiszaladányi tanítók beerősítése.

19. Esperesi jelentés :

- a) Kádár József . . . stb. emlékének megörökítése.
- b) Utasítás a palást nélkül fungáló lelkészek részére,
- c) Tiszakarád iskolaszéke és lelkésze részére utasítás.
- d) Sajóhidvégi, lukai és taktaharkányi egyházak áldozatkészségének, továbbá Nagyné Kállai Julia tanítónő és Kató János tanító eredményes, szép munkájának elismerése.
- e) Pásztor István presbiter fegyelmi ügye.
- f) A szekták elleni védekezésre felhívás.
- g) Hézszer Emil tállyai lelkész hivatalból való nyugdíjazása.
- h) Sütő Kálmán megyaszói és Tantó János tiszalúci lelkészek cseréjének megerősítése.

20. Meczner Béla gondnok adományának bejelentése.

20 a. Egyházkerületi képviselők kiküldése.

21. Belmissziói-bizottság jelentése és jegyzőkönyve.

22. Pénzügyi-bizottság jelentése és jegyzőkönyve.

23. Móré Ilona kesznyéteni tanítónő felebbezésének ügye.

24. Bodrogkeresztúri ajándékozási szerződés jóváhagyása.

25. Legyesbényei pinceeladás jóváhagyása.

26. Szerencsi lelkészi javadalom földbérlet ügye.

27. Bodroghalászi közmunkaváltság.

28. Páciní lelkészi díjlevél jóváhagyása.

29. Harangodvidéki tanítói kör alapszabályainak jóváhagyása.

30. Kenézlő segélykérvénye.

31. Danyi József erdőbényei ny. lelkész búcsúzólevele.

32. Köszönet sauhely presbiteriumának és polgármesterének.

33. A jegyzőkönyv hitelesítése.

34. A gyűlés berekesztése.

Betűsoros névmutató.

- Abaúji egyházmegye 7.
Alsóborsodi egyházmegye 8.
Alsózemplémi ref. tan. egyesület 11.
Asztalos Gyula 33.
Bak Sándor 18.
Báj gondnoka 22₆.
Bernáth Aladár 19 h), 20 a).
Bényey József 16, 17.
Besseney Zénó 20 a).
Bodroghalászi egyháztanács 27.
Bodroghalászi úrbéresek 27.
Bodrogkeresztúr e.-k. 24.
Bodrogolaszi 22₄.
Cziáky Endre esperes 7.
Id. Csontos József 10.
Dr. Csontos József 16, 33.
Csüry István 16.
Danyi József 31.
Diószeghy Mihály 16.
Ggóf Degenfeld Gusztávné 24.
Dókus Ernő 3.
Dunamelléki e.-k. 6.
Egyházak általában 21₂, 22₃.
Egyházkerület 24, 25, 28.
Esperes: 1, 2, 14, 16, 19 e), g), h), 20 a), 23, 27, 33.
Éles István 33.
Farkas István esperes 8.
Felsőborsodi egyházmegye 8.
Forgács Gyula 6, 20 a), 21₃.
Gecse Lajos 22₁, 2.
Gömör-tornai egyházmegye 9.
Göndöcz István 16, 17.

- Harangod vidéki tanítói kör 29.
 Hegedűs László 20 a), 33.
 Hézsér Emil 19 g).
 Hubay Kálmán 33.
 Igaz József 27.
 Janka Péter 4, 20 a), 33.
 Juhász László 9.
 Kádár József 19 a).
 Kálvin-szövetségi szervező
 előadók 21₄.
 Kató János 19 d).
 Kenézlő 30.
 Kesznyéten 23.
 Kiss Ernő 17.
 Kún Zoltán 20 a).
 Legyesbénye 25.
 Lelkészek általában 19, 21₂,
 22₃.
 Luka 19 d).
 Lukai lelkész és presbiterium 22₇.
 Magyar Cukoripar R.-T. 26.
 Megyaszó 19 h).
 Meczner Béla 1—15, 20, 33.
 Miskolczy Kálmán 18.
 Móré Ilona 23.
 Dr. Meczner Tibor 20 a).
 Nagyné Kállay Julia 19 d).
 vitéz Nyitray Károly 11.
 Páczin 28.
 Pásztor István 19 e).
 Palkó Jánosné 25.
 Dr. Reichart Salamon 12.
 Sajóhídvég 19 d).
 Sátoraljaújhelyi egyház 32.
 Sátoraljaújhely város pol-
 gármestere 32.
 vitéz Sáfrán Géza 21₄.
 Sárospataki főiskola 10.
 Segélyosztó-bizottság 30.
 Sebeő Gyula 15, 20 a).
 Sütő Kálmán 19 h).
 Kósa Szabó Pál 16.
 Szerencs 26.
 Szilágyi Géza 16.
 Szilágyi András 27.
 Takács Béla 17.
 Taktaharkány 19 d).
 Tantó János 19 h), 21.
 Tállya 19 g), 22₅.
 Tiszakarádi iskolaszék 19 c).
 Tiszalúc 19 h).
 Tolcsvai énekkar 21₅.
 Tóth Kálmán 16, 19 c).
 Zsiros József.